

BoligJobordningen

Evaluering

Rapport
12. maj 2015

Skatteministeriet

Indhold

1. Indledning og sammenfatning.....	1
1.1 Indledning.....	1
1.2 Nærmere om rapportens indhold.....	4
2. BoligJobordningen – historik og regelsæt	6
2.1 BoligJobordningens historik.....	6
2.2 Nærmere beskrivelse af ordningen	8
3. Baggrund for BoligJobordningen – mulige strukturelle effekter.....	11
3.1 BoligJobordning som konjunktur- eller strukturpolitisk instrument.....	11
3.2 BoligJobordningens mulige strukturelle effekter	12
4. Brugen af BoligJobordningen	17
4.1 Overordnet brug af ordningen	17
4.2 Detaljeret brug af ordningen	23
4.3 Evt. misbrug af ordningen	27
4.4 Ikke-brugere af BoligJobordningen.....	28
5. Betydningen af BoligJobordningen – baseret på spørgeskemaoplysninger.....	31
5.1 Overordnede svar om merkøb som følge af BoligJobordningen	31
5.2 BoligJobordningens betydning for enkelte ydelser	32
5.3 Grove skøn for BoligJobordningens umiddelbare betydning på sort arbejde og gør-det-selv-arbejde mv.	34
6. Effekter på arbejdsudbuddet.....	36
6.1 Registerbaseret analyse af arbejdsudbudseffekter	36
6.2 Betydning for arbejdsudbuddet på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen	40
6.3 Hvorfor er der ingen signifikante effekter på arbejdsudbuddet?	40
Bilag 1. Oversigt over ydelser, der er henholdsvis fradragsberettigede og ikke-fradragsberettigede	42
Fradragsberettigede ydelser.....	42
Ikke-fradragsberettigede ydelser.....	45

1. Indledning og sammenfatning

1.1 Indledning

BoligJobordningen blev indført med virkning fra den 1. juni 2011 som en forsøgsordning frem til og med 2013, jf. *Affale om BoligJobplan – fradrag for hjælp og istandsættelse i hjemmet*. Siden er ordningen både afkortet, ophørt og genindført, således at den samlet har virket fra 1. juni 2011 og frem til udgangen af 2014.

BoligJobordningen indførte et skattemæssigt fradrag for de udgifter til hjælp og vedligeholdelse i hjemmet, som udgøres af arbejdsløn. Skattefradraget var udformet som et ligningsmæssigt fradrag, hvilket svarer til et tilskud på ca. 30 pct. af lønudgifterne i 2014 (i en gennemsnitskommune). De fradagsberettigede lønudgifter inklusiv moms kunne imidlertid højst udgøre 15.000 kr. årligt pr. skattepligtig person i husstanden, der var fyldt 18 år.

BoligJobordningen har medført et umiddelbart mindreprovenu på ca. 1,6-1,8 mia. kr. årligt fra 2012-2014. Efter afgiftsmæssigt tilbageblik udgjorde mindreprovenuet ca. 1,3 mia. kr. årligt i perioden. Fradraget blev mest anvendt af boligejere, og derfor var det også personer med relativt høje indkomster, som anvendte ordningen mest. Løftet over fradraget medførte imidlertid, at virkningen på indkomstfordelingen blev begrænset.

BoligJobordningen blev indført som en midlertidig ordning i en lavkonjunktur, hvor der var ledige ressourcer i økonomien. Ordningen har bidraget til at forøge aktiviteten, bl.a. ved at fremrykke reparationsarbejder og boligforbedringer.

Konjunktursituationen er imidlertid nu i bedring, og aktiviteten inden for bygge- og anlægsvirksomhed understøttes blandt andet af et historisk lavt renteniveau, stigende ejendomspriser mange steder og et højt niveau for de offentlige investeringer. Beskæftigelsen inden for bygge- og anlæg steg i starten af 2015, selv om ordningen udløb ved årsskiftet. Det peger på, at underliggende fremgang i bygge- og anlægssektoren opvejer virkningen af, at BoligJobordningen er ophørt, herunder at ordningen formentlig har fremrykket aktiviteter fra 2015 til 2014.

Hvis ordningen skal genindføres, skal der findes finansiering inden for rammerne af budgetloven. Finansieres ordningen fx med lavere offentligt forbrug, så må beskæftigelsen samlet set påregnes at falde på helt kort sigt. Der er på den baggrund ikke konjunkturmæssige begrundelser for at videreføre eller genindføre ordningen på nuværende tidspunkt.

Det primære argument for en mere permanent BoligJobordning bør derfor være dens mulige strukturforbedrende effekter i form af mindre gør-det-selv-arbejde og derigennem øget arbejdsudbud uden for hjemmet for personer, der køber serviceydelse, samt mindre sort arbejde. Mindre sort arbejde øger den registrerede beskæftigelse, men øger som udgangspunkt ikke arbejdsudbuddet.

Disse mulige fordele skal sammenholdes med ordningens ulemper, herunder at arbejdskraft og kapital flyttes fra ikke støttede anvendelser, herunder eksempelvis industrien, til hjemmeserviceerhverv og bygge- og anlægssektoren. Desuden skal ordningen som nævnt finansieres, evt. med andre skatter, der kan have forvridende virkninger på økonomien.

BoligJobordningen og arbejdsudbuddet

For at identificere evt. positive arbejdsudbudseffekter har analysehuset DAMVAD gennemført en økonometrisk analyse på registerdata¹, som bruger den information, der ligger i, at nogle lejere har adgang til at bruge BoligJobordningen til vedligeholdelse mv., mens andre lejere ikke har adgang hertil. Analysen belyser således virkningen af den del af fradraget, som omfatter håndværksarbejde/boligvedligeholdelse. Håndværksarbejde modtager godt 90 pct. af den samlede støtte under ordningen.

Hovedresultatet af analysen er, at der ikke kan identificeres en signifikant effekt af BoligJobordningen på arbejdsudbuddet. Koefficienterne har positivt fortegn, men er meget usikkert bestemt, og man kan derfor ikke afvise, at effekten af BoligJobordningen har været neutral eller negativ for arbejdsudbuddet. Der er i analysen foretaget en række robusthedstjek, som ikke ændrer ved den overordnede konklusion.

Den økonometriske analyse af arbejdsudbudseffekten er forbundet med usikkerhed. Det er grundlæggende vanskeligt at identificere kausale effekter, og der kan være usikkerhed om, hvorvidt afgrænsningen af kontrolgruppen er tilstrækkelig præcis.

Resultaterne af den økonometriske analyse understøttes imidlertid af resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen, som omfatter boligejere og inddrager alle de ydelser, der modtager støtte via BoligJobordningen. Her svarer ca. 90 pct., at BoligJobordningen ikke har haft betydning for, hvor meget de arbejder. Ca. tre pct. svarer, at de arbejder mere (lønnen) som følge af ordningen, og tæt på 0 pct. svarer, at de arbejder mindre (lønnen). Analysen er behæftet med stikprøveusikkerhed, men bekræfter indtrykket af, at ordningen har haft begrænset effekt på arbejdsudbuddet.

Der kan være flere mulige forklaringer på, at BoligJobordningen tilsyneladende ikke har øget arbejdsudbuddet i særligt omfang. Fradraget er ikke målrettet personer i arbejde. Godt halvdelen af det samlede fradrag gik til personer, som var over 55 år. Heraf er en del pensionister eller efterlønsmodtagere, som næppe vil øge arbejdsudbuddet i særligt omfang som følge af ordningen.

Desuden har gevinsten ved at bruge BoligJobordningen trods alt været begrænset. Med loftet på 15.000 kr. årligt pr. person kunne der maksimalt opnås en skattebesparelse på ca. 5.000 kr. årligt pr. voksen i husstanden, og mange boligejere anvendte en stor del eller hele fradraget uden at ændre adfærd. Det kan betyde, at det besvær, der kan være ved at ændre tidsforbruget i mange familier, kan være større end den ekstra gevinst i form af skattefradraget, som der opnås ved at ændre adfærd.

¹ DAMVAD, *Analyse af effekter af BoligJobordningen*, maj 2015.

Loftet på 15.000 kr. årligt pr. person betyder desuden, at fradraget i mange tilfælde ikke har betydning for den marginale tilbøjelighed til at købe håndværks- og serviceydelser i hjemmet. De personer, der i fravær af ordningen har udgifter omkring eller over loftet, vil således ikke på marginalen få større tilskyndelse til at købe flere af de pågældende ydelser, eller til at omlægge gør-det-selv aktiviteter til øget arbejdsbud.

Fradraget betyder endvidere, at man ved uændret arbejdsindsats får større realindkomst. Denne indkomsteffekt reducerer isoleret set arbejdsudbuddet og vil dominere, hvis fradraget ikke reducerer den marginale pris på service- og boligforbedringsydelserne. Hvis loftet hæves eller fjernes, kan ordningen givetvis blive mere effektiv i forhold til at øge arbejdsudbuddet, men fordelingsvirkningerne vil blive mere ulige. Ligesom på andre områder er der derfor en afvejning mellem ordningens effektivitet og dens virkninger på indkomstfordelingen.

De fradragsberettigede ydelser i BoligJobordningen er ikke særligt målrettet opgaver, der naturligt erstatter arbejde i hjemmet (gør-det-selv-arbejde), og som dermed kan forøge købernes arbejdsudbud. Således svarer kun 1 ud af 7 i spørgeskemaundersøgelsen, at de selv ville have udført håndværkerarbejdet i fravær af ordningen. Det er kun en mindre del af BoligJobfradraget, der vedrører ydelser som fx rengøring, børnepasning og malerarbejde, som helt åbenbart kan udføres som gør-det-selv-arbejde. Det kan måske afspejle, at nogle af disse ydelser kan forudsætte et tillidsfuldt forhold mellem køber og sælger, samt at fradraget ikke afgørende ændrer bytteforholdet mellem indtægten ved én times ekstra lønnet arbejde for køber og omkostningen for én times ekstra hjælp i hjemmet.

Endelig har det hele tiden været sigtet, at ordningen skulle være midlertidig, og der har været usikkerhed om, hvornår den ville udløbe. Denne usikkerhed om ordningens fremtid og ordningens midlertidige karakter kan have medvirket til, at folk har været tilbageholdende med at tilpasse deres tidsforbrug og arbejdsudbud.

BoligJobordningen og sort arbejde

I maj 2014 offentliggjorde Rockwool Fondens Forskningsenhed (RFF) en analyse af udviklingen i omfanget af sort arbejde i Danmark². Analysen viste, at omfanget af sort arbejde har været faldende, men der blev ikke fundet belæg for, at BoligJobordningen skulle have reduceret sort arbejde.

I DAMVADs analyse findes indikation på, at BoligJobordningen i begrænset omfang har reduceret sort arbejde. Ifølge DAMVADs spørgeskemaundersøgelse svarer 2-9 pct. af dem, der har anvendt BoligJobordningen til håndværksarbejde, at de i fravær af ordningen ville have fået arbejdet udført sort. For serviceydelser i hjemmet som fx havearbejde og rengøring er det 6-14 pct., der siger, at de ville have fået arbejdet udført sort i fravær af ordningen.

På baggrund af spørgeskemaundersøgelsen er der foretaget et skøn for, hvor meget sort arbejde samlet set er reduceret som følge af BoligJobordningen. Det vurderes, at reduktionen af sort arbejde kan opgøres til faktureret lønsum på omkring 300 mio. kr. Det svarer til ca. 5 pct. af det beløb, der blev givet fradrag for. Samlet vurderes ordningen dermed at have haft en begrænset effekt på omfanget af sort arbejde.

² Rockwool Fondens Forskningsenhed, *Nyt fra Rockwool Fondens Forskningsenhed*, maj 2014.

1.2 Nærmere om rapportens indhold

Arbejdet med at evaluere BoligJobordningen blev igangsat i Skatteministeriet i november måned 2014, idet forsøgsordningen udløb ved udgangen af 2014. Sigtet med evalueringen er at indhøste ny viden som led i en løbende proces med at styrke den evidensbaserede rådgivning.

I **kapitel 2** redegøres for reglerne omkring BoligJobordningen og ændringerne i ordningen fra den blev indført i juni 2011 til den udløb i 2014.

I **kapitel 3** redegøres for de mulige strukturelle gevinster ved BoligJobordningen. Da det konjunkturpolitiske argument for ordningen ikke længere er overbevisende, må begrundelsen for en genindførelse af ordningen være strukturel og særligt bero på, om BoligJobordningen kan give incitament til mindre gør-det-selv-arbejde, som kan frigøre tid til at forøge arbejdsudbuddet uden for hjemmet, samt mindre sort arbejde. Disse mulige fordele skal ses i sammenhæng med, at ordningen kræver finansiering med lavere serviceudgifter eller med andre skatter, som kan have forvridende effekter på økonomien. Samtidig medfører fradraget, at forbrug, kapital og arbejdskraft flyttes væk fra erhverv og anvendelser, som ikke modtager støtte, hvilket kan medføre et samfundsøkonomisk tab. Der bør generelt være stærke strukturelle argumenter for at indføre selektive støtteordninger til bestemte erhverv.

I **kapitel 4** redegøres for anvendelsen af ordningen. Det umiddelbare mindreprovenu ved ordningen har i 2012-2014 årligt udgjort ca. 1,6-1,8 mia. kr. og ca. 1,3 mia. kr. efter afgiftsmæssigt tilbageløb. Omkring 550.000 personer har anvendt ordningen hvert år i 2012-2014. For de personer, der har brugt ordningen, har fradraget i gennemsnit udgjort ca. 9.000-10.000 kr. pr. person. Mere end 90 pct. af BoligJobfradraget er anvendt til boligvedligeholdelse/forbedringer, mens under 10 pct. er anvendt til husarbejde som fx rengøring, vinduespudsning og havearbejde. Mere end 80 pct. af fradraget er blevet benyttet af boligejere.

Geografisk har fradraget været anvendt af relativt flest i mere velstående kommuner med mange boligejere. Loftet over fradraget reducerer virkningen på indkomstfordelingen (men begrænser som nævnt ordningens potentielle strukturelle effekter på arbejdsudbud og sort arbejde). Misbrug af ordningen vurderes at have været relativt beskedent.

I **kapitel 5** gennemgås nogle af BoligJobordningens mulige virkninger med afsæt i DAMVADs spørgeskemaanalyse. På baggrund af besvarelserne vurderes det, at knap 70 pct. af de aktiviteter, som der er givet fradrag for, ville være blevet udført hvidt, også i fravær af BoligJobordningen. De resterende godt 30 pct. er udtryk for "ny" registreret aktivitet, som har bidraget til at understøtte økonomien under lavkonjunkturen. Det svarer til 0,1-0,2 pct. af den samlede lønsum i økonomien. En del af den ekstra aktivitet er udtryk for, at reparationsarbejder mv. er fremrykket, idet BoligJobordningen som nævnt var midlertidig. Desuden vil en del af aktiviteten afspejle, at efterspørgslen flyttes væk fra andre typer forbrug, hvilket påvirker beskæftigelsen negativt i andre dele af økonomien. Denne effekt vil være større i en mere normal konjunktursituation.

En del af meraktiviteten knytter sig som nævnt til, at sort arbejde er konverteret til hvidt. Analysen finder desuden, at ca. 14 pct. af de aktiviteter, der er givet fradrag for, ville være udført som gør-det-selv-arbejde i fravær af BoligJobordningen, og at ca. 12 pct. af de aktiviteter, der er givet fradrag for, ikke ville være blevet udført i fravær af ordningen. Som nævnt vil meraktiviteten i større eller mindre omfang erstatte aktivitet i andre brancher.

I **kapitel 6** redegøres for resultaterne fra DAMVADs økonometriske analyse af BoligJobordningens effekter på arbejdsudbuddet. DAMVADs analyse skal opfattes som en effektvurdering af den del af BoligJobordningen, der omfatter håndværks- eller vedligeholdelsesarbejde. Med henblik på at sikre en præcis identifikation af effekterne omfatter analysen kun lejere. Hovedresultatet er som nævnt, at der ikke kan identificeres signifikante effekter på arbejdsudbuddet af BoligJobordningen.

Resultaterne understøttes overordnet af spørgeskemaundersøgelsen, som omfatter boligejere og inddrager husarbejde som fx rengøring og havearbejde i analysen. Således er det næppe urimeligt at forvente, at effekten på arbejdsudbuddet er omtrent ens for de boligejere og lejere, der bruger ordningen. Det skyldes, at BoligJobordningen – ifølge spørgeskemaundersøgelsen – har reduceret gør-det-selv-arbejdet i omtrent samme udstrækning for de lejere og ejere, der har brugt ordningen. Desuden var det gennemsnitlige fradrag for de lejere, der brugte ordningen, stort set på samme niveau som for de ejere, der brugte ordningen.

2. BoligJobordningen – historik og regelsæt

2.1 BoligJobordningens historik

BoligJobordningen blev indført med virkning fra den 1. juni 2011 som en forsøgsordning frem til og med 2013, *jf. Aftale om en BoligJobplan – fradrag for hjælp og istandsættelse i hjemmet* fra maj 2011. Siden er ordningen både afkortet, ophørt og genindført, således at den samlet har haft virkning fra 1. juni 2011 og frem til udgangen af 2014, *jf. boks 2.1*. Målet med ordningen var bl.a. at understøtte beskæftigelsen, og at konvertere sort arbejde til hvidt, samt at støtte energirenoveringer i hjemmet.

Boks 2.1. BoligJobordningens historik

18. maj 2011	<i>Aftale om BoligJobplan</i> . BoligJobordningen indføres som et midlertidigt forsøg fra 1. juni 2011 til og med 2013. (Udmøntet i lov nr. 572 af 7. juni 2011 (L 208, folketingsåret 2010-11)).
20. nov. 2011	<i>Finanslovsaftalen for 2012</i> . Ordningen afkortes, så den kun løber til og med 2012. Arbejds løn til husstandsvindmøller omfattes, mens arbejds løn til olie fyr og udgifter til au pairs bliver undtaget. (Udmøntet i lov nr. 1382 af 28. december 2011 (L 31, folketingsåret 2011-12)).
31. dec. 2012	Ordningen ophører.
21. april 2013	<i>Aftaler om Vækstplan DK</i> . Ordningen genindføres med tilbagevirkende kraft for hele 2013 og forlænges frem til og med 2014. Yderligere omfattes fritidshuse af ordningen med virkning fra 22. april 2013. (Udmøntet i lov nr. 791 af 28. juni 2013 (L 216, folketingsåret 2012-13))
31. dec. 2014	Ordningen ophører.

Med BoligJobordningen blev der indført et skattemæssigt fradrag for de udgifter til hjælp og vedligeholdelse i hjemmet, som udgøres af udgifter til arbejds løn. Skattefradraget var udformet som et ligningsmæssigt fradrag, hvilket svarede til et tilskud på ca. 30 pct. af lønudgifterne (i en gennemsnitskommune). De fradragsberettigede lønudgifter inklusiv moms kunne dog højst udgøre 15.000 kr. årligt pr. person i husstanden. Det maksimale tilskud pr. person udgjorde således godt 5.000 kr. årligt. En forudsætning for at opnå fradrag var, at den skattepligtige var fyldt 18 år.

Det var ved forslagetets fremsættelse forventningen, at den samlede skatteværdi af fradraget (det umiddelbare mindreprovenu) ville udgøre ca. 2,75 mia. kr. på helårsbasis. Udnyttelsen viste sig imidlertid at blive noget mindre end forventet. Samlet andrager det umiddelbare mindreprovenu i 2012-2014 ca. 1,6-1,8 mia. kr. årligt.

Ved afgrænsningen af de ydelser, der var omfattet af forsøgsordningen, blev der taget udgangspunkt i tidligere, lignende ordninger. For vedligeholdelsesarbejde i helårsboliger anvendtes samme afgrænsning, som blev brugt i forbindelse med *Renoveringspuljen* i 2009. For så vidt angår husarbejde blev der taget udgangspunkt i *Hjemmeserviceordningen*. Som en del af finansieringen af BoligJobordningen blev hjemmeserviceordningen indskrænket og senere afskaffet.

Bla. for at sikre mod misbrug indførtes krav om elektronisk betaling af det udførte arbejde samt efterfølgende elektronisk indberetning af oplysninger til SKAT via TastSelv-systemet. Kontant betaling og betaling med check gav således ikke ret til fradrag. IT-løsningerne gjorde det relativt enkelt for husholdningerne at anvende ordningen og sikrede en hurtigere og enklere sagsbehandling, end hvis man fx skulle vente på at få godkendt en ansøgning om tilskud. Den administrative løsning skulle sikre, at der kun blev givet fradrag, hvis den, der udførte arbejdet, har et CPR- eller CVR-nr., så beløbsmodtager kan identificeres og beskattes.³

Som en del af finanslovaftalen for 2012 blev BoligJobordningen justeret, så den bl.a. fik en mere grøn profil. Arbejds løn vedrørende husstandsvindmøller blev fx omfattet af ordningen, mens arbejds løn for vedligeholdelse af fx oliedyr blev undtaget. Desuden kunne lønudgifter til andre beboere i hjemmet ikke længere trækkes fra. Denne undtagelse betød bl.a., at man ikke længere kunne få fradrag for løn til au pair-ansatte og hjemmeboende børn.

Samtidig blev ordningen afkortet med et år, så den kun skulle gælde til og med 2012. Det var en del af aftalen, at ordningen skulle erstattes af en støtteordning til energirenovering af egen bolig – i form af en tilskudsordning uden for skattesystemet. I 2012 blev det også sikret, at lønudgifterne kunne trækkes fra, selvom betalingen for arbejdet først skete op til 2 måneder efter indkomstårets udløb.⁴ For arbejde udført sidst på året fik leverandørerne dermed mere tid til at udstede faktura eller regning, ligesom køberne kunne vente længere tid med at betale uden at miste fradraget.

Som en del af *Aftaler om Vækstplan DK* fra april 2013 blev BoligJobordningen genindført med tilbagevirkende kraft fra den 1. januar 2013 og forlænget til udgangen af 2014. Ordningen blev også udvidet, så der fra den 22. april 2013 tillige kunne opnås fradrag for løn ved vedligeholdelse mv. af fritidsboliger, som er omfattet af ejendomsværdiskatteloven. Der kunne fortsat i alt opnås fradrag på op til 15.000 kr. årligt pr. person over 18 år for lønudgifter til fradragsberettigede ydelser. Fradraget gjaldt under nærmere betingelser også for fritidsboliger i udlandet. Den del af fradraget, som er blevet brugt på fritidshuse, har dog været begrænset.

I Sverige og Finland findes lignende ordninger, *jf. boks 2.2*.

³ Oprindeligt var det hensigten, at betaling skulle ske via etablering af et særligt betalingsmodul i SKAT. Modulet skulle i én handling sikre betalingen for ydelsen, føre fradraget på selvangivelsen hos køber og indberette indtægten på årsopgørelsen hos den person, der udførte arbejdet. Da S-R-SF-regeringen et halvt år efter ordningens etablering besluttede at afkorte den, valgte man ikke at etablere betalingsløsningen.

⁴ Udmøntet i lov nr. 593 af 18. juni 2012 (L 170 A, folketingsåret 2011-12).

Boks 2.2. Lignende udenlandske ordninger

Sverige

I Sverige kan man få tilskud til lønudgifter til husarbejde, kaldet RUT (Rengöring, Underhåll og Tvätt) og håndværksarbejde, kaldet ROT (Reparation og underhåll, Ombyggnad og Tillbyggnad).

Der gives et tilskud svarende til 50 pct. af lønudgifterne for udført arbejde. Det svarer til et fradrag for lønudgifterne med en skatteværdi på 50 pct. Der gives ikke fradrag til materialer. Der anvendes som udgangspunkt en administrativ løsning, der indebærer, at leverandøren (håndværkeren eller serviceudbyderen) halverer lønudgifterne på fakturaen til køberen. Køberen betaler sin halvdel af lønudgiften til leverandøren, mens leverandøren får resten udbetalt af Skatteverket. Borgeren opnår dermed tilskuddet "på forskud". Der kan dog også opnås fradrag ved ansættelse af en privatperson, ligesom der kan opnås fradrag, hvis en ansat modtager ROT- eller RUT-arbejde som skattepligtigt personalegode betalt af arbejdsgiver.

Der kan maksimalt gives tilskud til/fradrag for lønudgifter på 100.000 SEK. Det svarer til et tilskud på 50.000 SEK, dvs. en skatteværdi på ca. 40.000 DKK pr. person. Tilskuddet/fradraget omfatter personer over 18 år og kan ikke overstige personens skattebetaling.

Finland

I Finland kan man få fradrag kaldet hushållavdrag til husholdnings-, omsorgs- og renoveringsopgaver. Fradraget udgør 45 pct. af lønudgifterne dog maksimalt 2.400 euro pr. person årligt, dvs. en skatteværdi på ca. 18.000 DKK pr. person. Fradraget opgives i forbindelse med forskudsopgørelsen/årsopgørelsen.

2.2 Nærmere beskrivelse af ordningen

BoligJobordningen gav som nævnt fradrag for lønudgifter til hjælp og istandsættelse i hjemmet eller i en fritidsbolig. Udgifter til materialer kunne ikke fradrages.

Skattefradraget omfattede dels husarbejde, dels indvendig og udvendig vedligeholdelse og reparation af eksisterende helårsboliger og fritidsboliger, *jf. boks 2.3*. Husarbejde omfatter almindelig rengøring, vinduespuddning, børnepasning og almindeligt havearbejde. I praksis var det kun en lille del af det samlede fradrag, under 10 pct., som blev givet til typiske gør-det-selv aktiviteter som fx rengøring, havearbejde og børnepasning, *jf. kapitel 4*.

Boks 2.3. Kategorier til selvangivelse af servicefradrag

Rengøring/vinduespuddning
Børnepasning
Havearbejde

Vedligeholdelse – Energibesparende
Vedligeholdelse – I øvrige

Anm.: BoligJobordningen er nærmere beskrevet i bekendtgørelse nr. 841 af 28. juni 2013 samt SKAT's vejledning "Håndværkerfradrag" på skat.dk.
Kilde: SKAT.

Vedligeholdelse og reparation af boligernes *ydre rammer* omfattede bl.a. en række energibesparende tiltag som fx reparation, renovering, isolering og udskiftning af tag, herunder tagrender og afløb, reparation eller udskiftning af ruder og vinduer og terrassedøre med glas, reparation eller udskiftning af ydervæge, reparation, maling og isolering af ydervæge, radonsikring, installation af solfangere og solceller og installation, reparation og udskiftning af husstandsvindmøller.

Vedligeholdelse og reparation af de *indre rammer* omfattede bl.a. reparation eller fornyelse af køkken og bad, gulvarbejder, reparation eller udskiftning af vandinstallationer og elinstallationer og maler- og tapetserarbejder. Se *bilag 1* for en uddybende liste over fradragsberettigede og ikke-fradragsberettigede ydelser.

Det fradragsberettigede arbejdet skulle udføres af en virksomhed, der var momsregistreret i Danmark. Det gjaldt dog ikke for fritidsboliger i udlandet, og for de såkaldte grænsegængere (dvs. personer med fast bopæl uden for Danmark, som erhverver mindst 75 pct. af deres skattepligtige indkomst i Danmark). For husarbejde i hjemmet eller i en fritidsbolig skulle arbejdet tillige være udført af en person, der er fyldt 18 år. Hvis en fritidsbolig har været udlejet i løbet af indkomståret, kunne ejeren ikke foretage fradrag for husarbejde (fx rengøring, vinduespudsning, havearbejde mv.) i det pågældende år.

Den omfattede personkreds

Fradrag er som nævnt betinget af, at den skattepligtige er fyldt 18 år. Der kan kun opnås fradrag, hvis arbejdet er udført ved den helårsbolig, hvor den skattepligtige har fast bopæl.

Ægtefæller og samleverer med fælles økonomi kunne som de eneste dele fradraget efter eget ønske, uanset hvem der har betalt. Hver ægtefælle/samlever kunne få fradrag for op til 15.000 kr. Hvis andre i en husstand – fx hjemmeboende børn over 18 år – skulle have fradrag for udgiften, skulle de have betalt et beløb svarende til fradraget. Beløbet skulle betales elektronisk, enten til håndværkeren eller til den i husstanden, som har betalt, i forbindelse med dennes betaling til håndværkeren.

Der er mulighed for fradrag for håndværksydelser i helårsboliger, uanset om man bor i ejendommen som ejer, lejer eller andelshaver. For lejere, andelshavere og ejere af ejerlejligheder er det dog en betingelse for fradrag for vedligeholdelsesarbejde, at det er udført inden for beboerens råderet over boligens ydre og indre rammer. Der kan således ikke gives fradrag, hvis vedtægterne giver råderetten for arbejdet til andelsbolig- eller ejerforeningens bestyrelse.

Lejeres råderet fremgår af lejeaftalen. Lejere kan desuden få fradrag for forbedringer, hvis de er skriftligt aftalt med udlejeren.

Det var for lejere, andelshavere og ejere af ejerlejligheder desuden en betingelse for fradrag for vedligeholdelsesarbejde, at udgifterne afholdes direkte af beboeren. Det var derfor ikke muligt at få fradrag for udgifter, der betales via huslejen, fra en vedligeholdelseskonto for lejemålet eller via henrettelser i boligforeningen.

For fritidsboliger skulle den skattepligtige være ejer og skattepligtig efter ejendomsværdiskatteloven af fritidsboligen.

Alle ejere og lejere kunne få fradrag for lønudgifter til husarbejde, dvs. rengøring, vinduespudsning og havearbejde.

Den skattepligtige skulle som nævnt have skriftlig eller elektronisk dokumentation for det udførte arbejde. Dokumentationen kunne bestå i en faktura, en serviceerklæring eller anden aftale om arbejdets udførelse og indeholde en række oplysninger om bl.a. det udførte arbejde, lønudgiftens størrelse, og oplysning om af hvem (med angivelse af CVR-nr. for virksomheder og CPR-nr. for personer), og hvor og hvornår arbejdet er udført, *jf. boks 2.4*.

Boks 2.4. Regler for betaling mv.

Betalingen skal kunne dokumenteres ved et kontoudtog eller en kvittering for gennemført betalingsoverførsel i form af overførsel via pengeinstitut eller posthus, konto til konto eller kontant til konto, overførsel via netbank eller elektronisk betaling med betalingskort.

Kontant betaling og betaling med check, herunder bankcheck, gav ikke ret til fradrag.

Fradraget er betinget af, at den skattepligtige foretager elektronisk indberetning til skattemyndighederne af en række oplysninger, herunder bl.a. lønudgiftens størrelse, hvem der har udført arbejdet, dato for arbejdets udførelse mv.

Indberetningen skulle være foretaget inden udgangen af februar måned i året efter det indkomstår, hvor betalingen for det udførte arbejde er foretaget, hvis oplysningerne skulle med på den ordinære årsopgørelse. Fradraget fortabes dog ikke, hvis der er betalt rettidigt, selvom det først indberettes på et senere tidspunkt. Indberetningen skal ske på www.skat.dk.

Der gælder særlige regler for såkaldte grænsegængere og fritidsboliger beliggende i udlandet, der – tillempet – i vidt omfang svarer til ovenstående regler. Grænsegængere er personer med fast bopæl uden for Danmark, som erhverver mindst 75 pct. af deres skattepligtige indkomst i Danmark.

3. Baggrund for BoligJobordningen – mulige strukturelle effekter

3.1 BoligJobordning som konjunktur- eller strukturpolitisk instrument

BoligJobordningen blev blandt andet indført med henblik på at dæmpe tilbageslaget i økonomien i forlængelse af finanskrisen.

BoligJobordningen var således en midlertidig ordning, der blev indført i en situation, hvor efterspørgslen var svag og der var ledige ressourcer i økonomien. Derfor har ordningens fortrængning af andre aktiviteter alt andet lige været mindre end i en mere normal konjunktursituation. Da ordningen var midlertidig, har den samtidig medført, at der er sket en fremrykning af reparationsarbejde mv. Det har bidraget til at understøtte aktivitet og beskæftigelse, *jf. boks 3.1.*

Boks 3.1. Beskæftigelses- og aktivitetseffekter fra BoligJobordningen – udvalgte skøn

Da BoligJobordningen – som led i *Aftaler om Vækstplan DK* fra 2013 – blev forlænget, blev det vurderet, at BoligJobordningen ville have en kortsigtet beskæftigelseeffekt svarende til, at beskæftigelsen samlet ville blive øget med ca. 1.000 personer i 2013 og ca. 1.500 personer i 2014. Den lidt større beskæftigelseeffekt i 2014 afspejlede først og fremmest fremrykning af vedligeholdelses- og renoveringsprojekter fra 2015 samt afledte virkninger fra øget aktivitet og beskæftigelse i 2013.

Den strukturelle effekt på beskæftigelsen blev i 2013 skønnet til en forøgelse af købernes arbejdsudbud svarende til omkring 700 fuldtidspersoner. Det blev her lagt til grund, at BoligJobordningen havde samme virkning, som en forøgelse af beskæftigelsesfradraget af samme beløbsmæssige størrelse. Både den kortsigtede beskæftigelseeffekt og forøgelsen af arbejdsudbuddet blev ved genindførelse af ordningen vurderet lavere end i det lovforslag, der oprindeligt indførte ordningen. Det skyldtes, at trækket på ordningen havde vist sig noget lavere end oprindeligt forventet. Oprindeligt blev der skønnet en strukturel beskæftigelseeffekt på omkring 1.200 fuldtidspersoner.

I vismandsrapporten fra efteråret 2012 vurderede DØR, at ordningen kunne have større aktivitetseffekter end en traditionel skattenedsættelse. Det blev dog også bemærket, at ordningen samtidig kunne have et stort "støttespild" i den forstand, at en stor del af de private investeringer ville være blevet foretaget alligevel. DØR skønnede – på baggrund af en konsekvensberegning på deres makroøkonomiske model SMEC – at ordningen øgede BNP-væksten med 0,1 pct.-point årligt i 2011 og 2012, mens det planlagte bortfald af ordningen betød, at væksten reduceredes med godt ¼ pct.-point i 2013.

I vismandsrapporten fra foråret 2013 vurderede DØR, at ordningen ville give et omtrent neutralt bidrag til væksten i 2013 og 2014. Det skønnedes, at bortfaldet af ordningen ville reducere væksten med op til 0,3 pct.-point i 2015.

Konjunktursituationen er nu i bedring, og aktiviteten i byggeriet understøttes blandt andet af et historisk lavt renteniveau, stigende ejendomspriser mange steder og et højt niveau for de offentlige investeringer. Beskæftigelsen i sektoren steg i starten af 2015, selv om ordningen udløb ved årsskiftet. Det peger på, at underliggende fremgang i bygge- og anlægssektoren opvejer virkningen af, at

BoligJobordningen er ophørt, herunder at ordningen formentlig har fremrykket aktiviteter fra 2015 til 2014.

Hvis ordningen skal genindføres, skal der desuden findes finansiering inden for rammerne af budgetloven. Aktuelt er der udsigt til, at det strukturelle underskud ligger omkring grænsen på 1/2 pct. af BNP i 2016 og 2017. Hvis ordningen gøres permanent og fx finansieres af lavere offentligt forbrug, så må beskæftigelsen samlet set påregnes at falde på kort sigt. Der er på den baggrund ikke konjunkturmæssige begrundelser for at videreføre eller genindføre ordningen på nuværende tidspunkt.

Det primære argument for en permanent ordning bør således være dens mulige strukturforbedrende effekter i form af mindre gør-det-selv-arbejde og derigennem øget arbejdsudbud uden for hjemmet for køberne af ydelserne, samt konvertering af sort arbejde til hvidt arbejde. Sidstnævnte øger den registrerede beskæftigelse, men øger som udgangspunkt ikke købernes arbejdsudbud. Samtidig skal disse mulige positive effekter selv sagt ses i sammenhæng med omkostningerne ved at videreføre ordningen.

3.2 BoligJobordningens mulige strukturelle effekter

Det er et centralt sigtepunkt for et skattesystem, at det har så få negative eller forvridende effekter på fx vækst, forbrugsvalg og investeringsbeslutninger som muligt, givet de øvrige mål i den økonomiske politik, herunder fx indkomstfordeling.

Derfor er selektive støtteordninger som udgangspunkt uhensigtsmæssige. De kan skævvride markedet for bestemte varer og tjenesteydelser og tilgodese visse aktiviteter, borgere og virksomheder på bekostning af andre, som ikke modtager støtte. Desuden vil der altid være et element af "støtte-spild" i den forstand, at en væsentlig del af de støttede aktiviteter ville finde sted også i fravær af støtteordningen.

Støtte til specifikke erhverv betyder således, at kapital og arbejdskraft flyttes væk fra andre anvendelser, som ikke kræver støtte, og hvor det samfundsøkonomiske afkast derfor som udgangspunkt er større. Fx vil en permanent BoligJobordning medføre flere beskæftigede i bygge- og hjemmeservicefag, som følge af den offentlige støtte. Men hvis ikke arbejdsudbuddet øges, må beskæftigelsen i andre erhverv ventes at falde tilsvarende på længere sigt. Det kan fx ramme industrien, som er udsat for international konkurrence. Samtidig medfører selektive ordninger et statsligt mindreprovenu, som skal finansieres af lavere offentlige serviceudgifter eller andre skatter, der kan have negative effekter på økonomien.

Selektive støtteordninger kræver dermed gode begrundelser, og fordelene ved dem bør med rimelig sikkerhed overstige ulemperne.

Et argument for selektiv støtte kan være, hvis støtten korrigerer for såkaldte markedsfejl, dvs. at produktionen af de omfattede ydelser i fraværet af støtten er mindre, end hvad der er samfundsøkonomisk optimalt. Det kan også være relevant at overveje selektive ordninger, hvis de målrettet kan modvirke utilsigtede virkninger af anden regulering og beskatning mv.

BoligJobordningen skal i den forbindelse ses i sammenhæng med, at indkomstskat og moms kan øge incitamentet til ikke-beskattede aktiviteter som fx gør-det-selv-arbejde og sort arbejde. BoligJobordningen kan således tænkes at reducere de mulige negative effekter fra andre dele af skatte- og overførselssystemerne.

Omlægning af gør-det-selv-arbejde til køb på markedet

En mulig gevinst ved BoligJobordningen er, at den kan tilskynde til mindre gør-det-selv-arbejde inden for fx rengøring, havearbejde og malerarbejde. Det arbejde, der udføres via "gør-det-selv aktiviteter" kan, hvis de udføres af mere professionelle, blive gjort mere effektivt både med hensyn til kvalitet og tidsforbrug, *jf. boks 3.2*. Dette vil give en samfundsøkonomisk gevinst gennem en bedre arbejdsdeling og højere produktivitet.

Ved at få opgaverne udført af professionelle frem for at udføre dem selv, vil køberen også få mere tid til andre formål. En del af den ekstra tid kan blive omsat i øget arbejdsudbud, dvs. at køberen bruger mere tid på sit "rigtige" arbejde eller vælger at tage et bijob. Derved øges arbejdsindkomster og skattegrundlaget på lidt længere sigt.

Boks 3.2. Gør-det-selv-arbejde eller køb af ydelser på markedet

En læge vil gerne have malet sine stuer. Han overvejer at gøre det selv – hvilket vil tage ham ca. 40 timer – eller han kan betale en maler, som vil gøre det for 10.000 kr. inkl. moms. Maleren er mere produktiv til at male end overlægen, så han kan gøre det bedre og på 30 timer.

Hvis lægen får maleren til at udføre arbejdet, kan han selv tage nogle ekstra vagter på hospitalet og tjene 500 kr. per time, dvs. i alt 20.000 kr. for de 40 timers arbejde. Vælger lægen denne løsning, får han ved en marginalskat på ca. 60 pct. en forøget nettoindkomst på 8.000 kr. Det er lavere end den pris, maleren skal have for at male stuerne. Er der i dette tilfælde en BoligJobordning, der giver 30 pct. tilskud til lønudgiften ved arbejdet (inkl. moms), vil lægen kunne få 3.000 kr. i tilskud, så det nu kun vil koste ham 7.000 kr. netto at hyre maleren, hvilket er mindre end de 8.000 kr., han kan få ud af de ekstra vagter som overlæge.

Hvordan stiller det staten? Lægen betaler 12.000 kr. ekstra i indkomstskat og modtager 3.000 kr. i tilskud, så staten har et nettooverskud på 9.000 kr. Det samfundsøkonomiske overskud skyldes, at de forvridende effekter, som skatter har, bliver mindsket ved ordningen, og at man får udnyttet lægens (og malerens) kompetencer bedst muligt. Var hans produktivitet som læge ikke højere, end når han maler, ville der ikke være samme mulighed for, at alle kan få gevinst af tilskudsordningen.

En sådan arbejdsudbudseffekt forudsætter imidlertid en omlægning af tidsforbruget i husholdningerne til mere arbejde uden for hjemmet, hvilket kan være forbundet med andre omkostninger, og kan tage tid. Fx kan det forudsætte et jobskifte. Effekten af BoligJobordningen vil derfor bl.a. afhænge af ordningens forventede varighed, indretning og omfang. Usikkerhed om ordningens fremtidige udformning vil derfor kunne reducere effekten på arbejdsudbuddet. Samtidig kan ordninger med små fradrag have meget lille effekt, fordi besparelsen ikke står mål med omkostninger og besvær ved at tilpasse tidsforbruget og arbejdsudbuddet i familien.

De personer, der i fravær af BoligJobordningen ville have haft lønudgifter omkring eller over loftet på 15.000 kr., vil ikke på marginalen få en tilskyndelse til at nedbringe gør-det-selv-arbejdet og øge arbejdsudbuddet. Det skyldes, at prisen på at købe flere af de støttede ydelser ikke ændres for denne gruppe.

Hertil kommer, at ordningen medfører en såkaldt indkomsteffekt, fordi brugerne får et større rådighedsbeløb ved uændret arbejdsudbud og forbrugssammensætning. Denne indkomsteffekt trækker ned i arbejdsudbuddet og må formodes at dominere blandt de personer, der har udgifter tæt på eller over loftet. Det er især boligejere med gennemsnitlige eller høje indkomster, som er i denne gruppe.

Sandsynligheden for, at BoligJobordningen frigør tid via mindre gør-det-selv-arbejde, er selv sagt størst på de områder, hvor køber reelt kan udføre opgaven selv. Det kunne fx være inden for rengøring, havearbejde eller børnepasning. Selv om timelønnen for disse tjenesteydelser er relativt lav, kan der således være en økonomisk fordel ved at gøre det selv. Indkomstskat og moms betyder, at køber som udgangspunkt skal have en relativt høj timeløn selv, for at kunne finansiere én times tjenesteydelser med én time (mere) på det normale arbejde. Samtidig kræver disse ydelser dog også, at der er et tillidsfuldt forhold mellem køber og sælger.

Mere komplicerede vedligeholdelsesarbejde vil ofte ikke blive udført som gør-det-selv-arbejde. Det drejer sig fx om elektrikerarbejde, hvor det i nogle tilfælde endda er ulovligt at udføre arbejdet selv, og hvor det er vanskeligt at udføre for ikke-professionelle. Endvidere kan køber ønske en kvittering med henblik på evt. senere forsikringsager mv. På disse områder er det mindre sandsynligt, at BoligJobordningen vil frigøre tid til at øge arbejdsudbuddet.

Omlægning af sort til hvidt arbejde

En anden mulig strukturel gevinst ved BoligJobordningen er, at den kan skabe et incitament til at *konvertere sort arbejde til hvidt arbejde*, der bliver fuldt beskattet. Det kan potentielt øge statens skatteindtægter, jf. boks 3.3. Omlægning fra sort til hvidt arbejde medfører ikke umiddelbart større arbejdsudbud, men større registreret beskæftigelse, og en styrkelse af de offentlige finanser, som fx kan bruges til at nedsætte beskatningen på andre områder.

Boks 3.3. Sort arbejde eller hvidt arbejde?

En boligejer overvejer at få malet sin stueetage. En maler tilbyder at gøre det for 10.000 kr. inkl. moms. Derved får maleren en indtægt efter moms på 8.000 kr. Efter indkomstskat på ca. 40 pct. opnår han en nettoindtægt på 4.800 kr. Staten får da samlet set $2.000 + 3.200 = 5.200$ kr. i skatteindtægter. Boligejeren kender måske maleren godt og spørger, om ikke han er interesseret i at gøre det sort. Forudsættes det, at maleren skal have det samme i nettoindtægt, kan han tilbyde at male stuerne for 4.800 kr. sort.

Hvor stort et tilskud skal boligejeren have, for at han vil vælge at få udført arbejdet hvidt? Hvis boligejeren udelukkende vil have arbejdet udført billigst muligt, skal han have et tilskud på $10.000 - 4.800 = 5.200$ kr. for at vælge at få gjort arbejdet hvidt, og i det tilfælde får staten ingen gevinst af at give tilskuddet gennem BoligJobordningen (da tilskuddet svarer til malerens samlede skattebetaling, og boligejerens arbejdsudbud er uændret).

Hvis boligejeren lægger vægt på at overholde lovgivningen eller den øgede sikkerhed, der er forbundet med at få arbejdet udført hvidt, ser regnestykket anderledes ud. Vil han fx betale 1.000 kr. mere for denne sikkerhed, kan tilskuddet til BoligJobordningen nøjes med at være på 4.200 kr., og da vil staten få et overskud på 1.000 kr. i forøgede nettoindtægter.

Boligejeren kunne naturligvis også få udført arbejdet til 10.000 kr. Derved ville tilskuddet uafhængigt af dets størrelse være et tab for staten.

På markedet findes alle tre typer: En gruppe vil få arbejdet udført sort, selv hvis der er en begrænset gevinst herved. En anden gruppe vil først få arbejdet udført sort, hvis der er en vis gevinst herved og en tredje gruppe vil altid få arbejde udført hvidt.

At få udført arbejde hvidt frem for sort medfører alt andet lige en lavere disponibel indkomst for køber af ydelsen. Hvis en reduktion af sort arbejde skal give et skattemæssigt overskud for staten, kræver det, at boligejeren er villig til at vælge at få arbejdet udført hvidt, selvom det fortsat kan gøres billigere sort. En sådan villighed kan afspejle moralske overvejelser om at følge landets love og regler, men også, at boligejeren står bedre i forbindelse med en evt. reklamation eller ved en mulig forsikringsag, når arbejdet udføres hvidt, og at der er sanktioner, hvis det sorte arbejde opdages.

En del af de ydelser, som BoligJobordningen omfatter, er relativt komplekse, og der kan være væsentlige omkostninger ved dårligt udført arbejde, hvor der ikke senere kan reklameres over kvaliteten eller forsikringen ikke dækker. Det gælder fx etablering af et solcelleanlæg, badeværelse eller ved kompliceret elektrikerarbejde. Det kan have reduceret ordningens målretning i forhold til at reducere sort arbejde.

Samtidig kan en eventuel begrænset effekt på sort arbejde afspejle ordningens størrelse, herunder loftet (og fradragets størrelse), idet sort arbejde ofte fortsat vil være konkurrencedygtigt ud fra en ren prisbetragtning.

Skift fra andet privat forbrug til fradragsberettigede tjenester mv.

BoligJobordningen kan også tilskynde husholdningerne til at *omlægge andet forbrug til fradragsberettigede tjenester*. Dvs. at husholdningerne bruger færre penge på varer og andre serviceydelser og lidt mere på at have et rent hjem, få repareret taget mv. Derved kan tilskuddet forvride boligejers forbrug, hvilket kan have en negativ afledt effekt på samfundsøkonomien og de offentlige finanser. En sådan omlægning af forbrug vil som udgangspunkt medføre et statsligt mindreprovenu, idet personerne almindeligvis ville have brugt flere penge på andre varer og serviceydelser, som i gennemsnit er højere beskattet.

Endelig kan skattefradraget fungere som en *"negativ punktafgift" på husholdningstjenester*. Herved øges nettolønnen (lønnen efter skat og afgifter), hvilket kan øge tilskyndelsen til at arbejde flere timer. For personer, som i fravær af ordningen bruger et beløb på ydelserne, som svarer til eller overstiger loftet, vil der dog alene være tale om en indkomsteffekt, mens den marginale realløn er uændret. For denne gruppe vil det som nævnt potentielt trække i retning af at reducere tilskyndelsen til at arbejde flere timer.

Forbedrede jobmuligheder for og øget arbejdsudbud af lavt kvalificeret arbejdskraft

BoligJobordningen kan potentielt øge efterspørgslen efter relativt lavt kvalificeret arbejdskraft, der kan have svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Det er også en mulighed, at mere efterspørgsel efter privat service helt eller delvist vil blive imødekommet af øget tilgang af udenlandsk (lavt kvalificeret) arbejdskraft, herunder fra andre EU-lande.

Det skal ses i lyset af, at ordningen fungerer som et løntilskud, der reducerer prisen på denne type arbejdskraft, men uden at lønnen til den enkelte bliver påvirket i særligt omfang. Det er navnlig, hvis BoligJobordningen er målrettet enkle ydelser som privat rengøring, havearbejde og børnepasning, at der kan forventes øget efterspørgsel efter lavt kvalificeret arbejdskraft. Som nævnt er det også disse ydelser, der er den mest direkte konkurrent til gør-det-selv-arbejde, og hvor der dermed også kan forventes den største effekt på købernes arbejdsudbud.

BoligJobordningens effekt på efterspørgslen efter arbejdskraft kommer især fra, at ordningen ændrer forbrugssammensætningen i retning af vedligeholdelses- og hjemmeserviceydelser. Den øgede efterspørgsel efter mindre kvalificeret arbejdskraft bliver derfor modvirket af, at efterspørgslen efter andre ydelser reduceres. Hvis ordningen ikke medfører øget arbejdsudbud eller lavere strukturel ledighed, må større beskæftigelse i hjemmeservice- og håndværksfag fuldt ud blive modsvaret af lavere beskæftigelse i andre dele af økonomien.

Loftet over fradraget på de 15.000 kr. pr. person (og størrelsen af skattetilskuddet på de ca. 30 pct. af lønudgifterne) begrænser tilskyndelsen til at ændre forbrugssammensætning og dermed også effekten på efterspørgslen efter arbejdskraft med relativt begrænsede kvalifikationer. Desuden er

det som nævnt kun en mindre del af det samlede fradrag, der vedrører ydelser, som almindeligvis kan produceres som gør-det-selv-arbejde.

Hvorvidt BoligJobordningen i sidste ende kan øge det effektive arbejdsudbud af lavt kvalificeret arbejdskraft vil også afhænge af, om de tilbudte lønninger står mål med alternativindkomsten (typisk niveauet for overførselsindkomst). En tilpas effektiv aktiv arbejdsmarkedspolitik vil formentlig kunne understøtte, at personer med begrænset arbejdsmarkedstilknnytning vil søge eventuelle nye job. Det effektive arbejdsudbud kan dermed potentielt øges lidt. Den proces kan understøttes, i det omfang ordningen medfører højere lønniveau for jobfunktioner, der er omfattet af fradraget, og som kan varetages af personer med relativt lave kvalifikationer.

4. Brugen af BoligJobordningen

4.1 Overordnet brug af ordningen

BoligJobordningen har potentielt kunnet benyttes af de godt 4 mio. skattepligtige i Danmark, der er fyldt 18 år. Heraf har mellem 540.000 og 570.000 personer benyttet fradraget i hvert af årene 2012-2014, *jf. tabel 4.1*. Det svarer til omkring 13 pct. af de berettigede hvert år.⁵

Brugerne af ordningen opnåede i 2012-2014 et samlet årligt skattefradrag på ca. 5,2-5,6 mia. kr. I gennemsnit har fradraget i årene udgjort mellem ca. 9.000 kr. til 10.000 kr. pr. person. Da ordningen blev indført var det ventet at fradraget ville udgøre godt 8 mia. kr. årligt. Det samlede fradrag har dermed været godt 1/3 mindre end oprindeligt forudsat.

Tabel 4.1. Anvendelse og mindreprovenu ved BoligJobordningen i 2011-2014

		2011 ¹	2012	2013	2014 ²
Antal personer med fradrag	Pers.	357.140	540.770	567.810	569.050
Samlet skattefradrag	Mio. kr.	3.283	5.428	5.230	5.560
Gennemsnitligt fradrag pr. person	Kr.	9.190	10.035	9.215	9.775
Umiddelbart mindreprovenu	Mio. kr.	1.105	1.775	1.655	1.700
Mindreprovenu efter tilbageløb	Mio. kr.	835	1.340	1.250	1.285
Mindreprovenu efter tilbageløb og skønnet adfærd ³	Mio. kr.	710	1.140	1.065	1.090

Kilde: Totaloptælling fra SKATs registre pr. 28. april 2015.

1) Ordningen blev indført i juni 2011, hvorfor der ikke er tale om en helårsvirkning.

2) Det bemærkes, at tallene for anvendelsen af fradraget i 2014 forventes at stige lidt i takt med at flere får færdiggjort årsopgørelsen for 2014.

3) Forudsat selvfinansieringsgrad på 15 pct.

BoligJobfradraget blev givet som et ligningsmæssigt fradrag, og skatteværdien udgjorde dermed ca. 33 pct. i 2011, faldende til ca. 30 pct. i 2014 i en gennemsnitskommune (ekskl. evt. kirkeskat).⁶ Det umiddelbare mindreprovenu ved ordningen (det umiddelbare tilskud) har udgjort ca. 1,6-1,8 mia. kr. årligt i 2012-2014.

Opgjort efter afgiftsmæssigt tilbageløb skønnes mindreprovenuet ved ordningen at være ca. 1,3 mia. kr. i 2012-2014. I de hidtidige provenuskøn er det lagt til grund, at BoligJobordningen har samme selvfinansieringsgrad som det generelle beskæftigelsesfradrag. Under disse antagelser kan mindreprovenuet ved ordningen opgøres til ca. 1,1 mia. årligt i 2012-2014.

⁵ Belysningen af brugen af ordningen er i det følgende baseret på oplysninger fra SKATs registre for BoligJobordningen i 2011-2014 og oplysninger i lovmodellsystemet om fradraget for indkomståret 2012. Oplysninger om brugen af ordningen for indkomståret 2013 (og 2014) er endnu ikke fuldt tilgængelige for lovmodellsystemet. Endvidere har analysehuset DAMVAD ved hjælp af en spørgeskemaundersøgelse foretaget en uddybende belysning af brugen af ordningen.

⁶ Skatteværdien af de ligningsmæssige fradrag falder som følge af Forårspakke 2.0 med 1 pct. point årligt i perioden 2012-2019. I en kommune med en skatteprocent svarende til landsgennemsnittet udgjorde skatteværdien af fradraget i 2011-2014 hhv. 33,7 pct., 32,6 pct., 31,6 pct. og 30,6 pct. (summen af kommuneskat, kirkeskat og sundhedsbidrag).

Mere end 90 pct. af BoligJobfradraget er anvendt til vedligeholdelse/forbedringer af boligen, mens under 10 pct. er anvendt til hjemmeserviceydelser/husarbejde som fx rengøring, vinduespudsning og havearbejde. Der er næsten ikke blevet givet fradrag for udgifter til børnepasning, jf. tabel 4.2.⁷ Sidstnævnte kan afspejle, at det offentlige står for en stor del af arbejdet, samt at børnepasning typisk er udtryk for et længerevarende og mere personligt engagement, som kræver stor tillid mellem køber og sælger.

I 2013 indførtes også fradrag for forbedringer mv. i fritidshuse og visse energibesparende projekter. Baseret på skatteydernes indberetninger vedrørte omkring en tredjedel af fradraget for vedligeholdelse/boligforbedringer egentlige energibesparende projekter i 2013 og 2014, mens to tredjedele vedrørte øvrig vedligeholdelse. Muligheden for fradrag på energibesparende projekter og fritidshuse har ikke umiddelbart forøget den andel af fradraget, som vedrører vedligeholdelse/boligforbedringer.

Tabel 4.2. Brugen af BoligJobordningen i 2011-2014 fordelt på fradragskategorier

Pct.	2011	2012	2013	2014
Vedligeholdelse – i øvrigt	93,4 ¹⁾	92,0 ¹⁾	62,2	61,2
Vedligeholdelse – energibesparende			28,1	29,8
Havearbejde	3,7	3,3	4,5	4,4
Rengøring/vinduespudsning	2,7	4,6	5,1	4,5
Børnepasning	0,2	0,1	0,1	0,1
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0

Kilde: SKATs registre pr. 28. april 2015.

1) Opgørelsen af energibesparende vedligeholdelse blev først foretaget fra 2013.

I 2013 og 2014, hvor ordningen også omfattede fritidsboliger, anvendtes langt den overvejende del – 93 pct. – af BoligJobordningen fortsat på helårsboliger i Danmark. Kun ca. 7 pct. af fradraget anvendtes på fritidsboliger, og heraf anvendtes kun en meget beskedent del på fritidsboliger i udlandet.

Omkring en tredjedel af personerne, der benyttede ordningen i 2013, udnyttede fradraget på 15.000 kr. fuldt ud, og denne gruppe fik godt halvdelen af det samlede BoligJobfradrag, jf. tabel 4.3. Tilsvarende foretog omkring en tredjedel af personerne fradrag under 5.000 kr.

Tabel 4.3. Brugen af BoligJobordningen i 2013 fordelt på fradragstørrelse

BoligJobfradrag pr. pers.	Personer med fradrag		Fradrag		
			Samlet	Andel	Gns.
Kr.	(1.000)	Pct.	Mio. kr.	Pct.	Kr.
0-5.000	183,8	32,4	420	8,0	2.285
5.001-10.000	98,3	17,3	730	14,0	7.430
10.001-14.999	88,4	15,6	1.120	21,4	12.665
15.000	197,3	34,7	2.960	56,6	15.000
I alt	567,8	100,0	5.230	100,0	9.215

Kilde: SKATs registre pr. 28. april 2015.

⁷ Den forholdsmæssige anvendelse af husarbejde (havearbejde, rengøring, børnepasning mv.) kan være undervurderet, hvis en borger, der fx har fået udført både rengøring og håndværksarbejde/vedligeholdelse, har valgt at indberette vedligeholdelsesarbejdet, fordi regninger på håndværksarbejde oftest er større end regninger for fx løbende rengøring. Ligesom der ikke nødvendigvis er grund til at foretage indberetningen, hvis man er over loftet. Den udførte spørgeskemaundersøgelse finder således en (lidt) større anvendelse af husarbejde under BoligJobordningen.

Fordeling på ejere og lejere

Det er primært boligejere, der har anvendt BoligJobordningen. Blandt de personer, som har benyttet fradraget i 2012, var 83 pct. således boligejere, mens de restende 17 pct. var lejere, *jf. tabel 4.4*. Det gennemsnitlige fradrag for de boligejere hhv. lejere, der benyttede ordningen, var dog på nogenlunde samme niveau. Det skal bl.a. ses i sammenhæng med ordningens loft, som sætter en grænse for, hvor stort et fradrag, man kan få.⁸

21 pct. af boligejerne fik fradraget i 2012, mens det kun var tilfældet for 3 pct. af lejerne. Det kan bl.a. afspejle, at boligejere har en større økonomisk fordel ved at vedligeholde den ejendom, de bor i. Lejere bor også oftere kortere tid i boligen. Samtidig har nogle lejere ikke råderet til vedligeholdelse af egen bolig, og har dermed som udgangspunkt ikke adgang til at bruge ordningen til vedligeholdelse/boligforbedringer. Alle skattepligtige over 18 år kan anvende BoligJobordningen til husarbejde, herunder rengøring, vinduespuddning mv.

Tabel 4.4. Brugen af BoligJobordningen i 2012 fordelt på lejere og ejere

	Antal Skattepligtige	Personer med fradrag	Relativ Andel	Andel af Skattepligtige	Samlet Fradrag	Gns. Fradrag
	(1.000)	(1.000)	Pct.	Pct.	Mio. kr.	Kr.
Lejere	2.650	91	17	3,4	870	9.575
Ejere	2.075	445	83	21,4	4.530	10.180
Alle	4.725	536	100	11,3	5.400	10.080

Anm: Skønnet er forbundet med en vis usikkerhed, da sommerhusejere, der betaler ejendomsværdiskat, rubriceres som ejere, selv om deres helårsbolig måtte være en lejlighed, og fradraget er anvendt her. Antallet af lejere kan således være undervurderede. Stikprøven er udtaget i oktober 2014. Det samlede opregnede BoligJobfradrag og antal personer med fradrag baseret på stikprøven afviger derfor lidt i forhold til den seneste totaloptælling, for 2012, som fremgår af tabel 1. Kilde: Lovmodelberegninger. Stikprøve på 33 pct. af befolkningen i 2012.

Fordeling efter indkomst

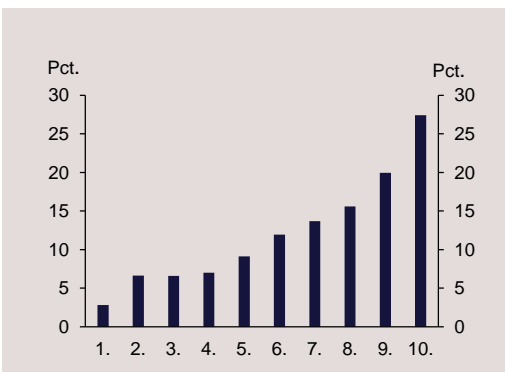
Personer fra de højeste indkomstgrupper er mest tilbøjelige til at bruge BoligJobordningen. Det afspejler blandt andet, at boligejere i gennemsnit har højere indkomster end lejere, og at mere velstående grupper har større ejendomme, hvor vedligeholdelsesudgifterne også må antages at være relativt større end for mindre ejendomme. Desuden har nogle lejere som nævnt begrænset adgang til at benytte ordningen til vedligeholdelse.

Godt hver fjerde person blandt de 10 pct. med de højeste indkomster (i det 10. indkomstdecil) har således anvendt fradraget i 2012, mens det kun var omkring hver tyvende person i de laveste indkomstdeciler, *jf. figur 4.1a*.

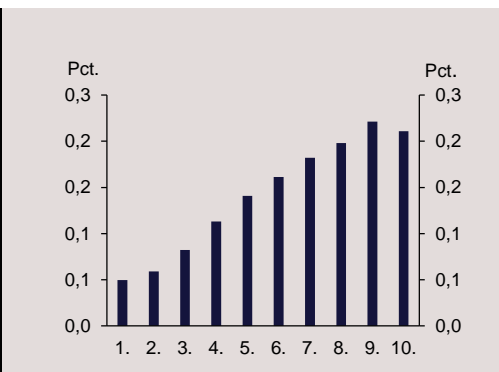
Frdraget er imidlertid som nævnt omfattet af et loft på 15.000 kr. pr. voksen i husstanden. Loftet begrænser især fradraget for personer med højere indkomster. Det svækker ordningens strukturforbedrende virkninger, men betyder omvendt, at BoligJobordningens effekt på indkomstfordelingen bliver reduceret. Samlet medfører BoligJobfradraget imidlertid en større relativ fremgang i den disponible indkomst blandt familier med relativt høje indkomster, *jf. figur 4.1b*. Der er dog tale om en begrænset virkning. BoligJobfradraget forøger den disponible indkomst med omkring 0,2 pct. for de højeste indkomstgrupper i gennemsnit.

⁸ Oplysningerne om fradraget og andre baggrundsplysninger i tabel 4.4-4.10 og figur 4.1a-4.1b er for indkomståret 2012, fordi det er det seneste indkomstår, hvor der foreligger fyldestgørende data om anvendelsen af fradraget på individniveau.

Figur 4.1a. Andel af personer over 18 år med BoligJobfradrag fordelt på indkomstdeciler

Figur 4.1b. BoligJobfradrag i procent af disponibel indkomst fordelt på indkomstdeciler

Anm.: Decilfordelingen i figur 4.1a er foretaget efter personlig indkomst før fradrag af arbejdsmarkedsbidrag og omfatter kun personer fyldt 18 år. I figur 4.1b er decilfordelingen foretaget efter sædvanlig metode på ækvivaleret disponibel indkomst for samtlige skattepligtige.

Kilde: Lovmodelberegninger. Stikprøve på 33 pct. af befolkningen i 2012.

Blandt familierne i ejerbolig anvendte knap hver femte fradraget i de nederste indkomstintervaller i 2012, mens det var knap halvdelen af familierne i ejerbolig i de højeste indkomstintervaller, der brugte ordningen,⁹ jf. tabel 4.5. Det gennemsnitlige BoligJobfradrag pr. familie/husstand udgjorde knap 14.000 kr. i 2012. Fradraget var stigende med stigende indkomst, og variationen i det gennemsnitlige fradrag i indkomstintervallerne er noget større end opgjort på personniveau. Det kan bl.a. tilskrives, at der oftere er to eller flere fradragsberettigede personer i familierne i de højere indkomstintervaller, så der her kunne opnås et større samlet fradrag.

Tabel 4.5. Brugen af BoligJobordningen i 2012 fordelt på bolighusstande efter indkomst

Personlig Indkomst	Antal husstande ¹	Heraf ejerfamilier	Husstande med fradrag	Andel af husstande	Andel af ejerfamilier	Samlet fradrag	Andel af samlet fradrag	Gns. fradrag
Kr.	(1.000)	(1.000)	(1.000)	Pct.	Pct.	Mio. kr.	Pct.	Kr.
Under 200.000	800	143	26	3,3	18,3	235	4,3	8.930
200.000–300.000	490	190	40	8,1	20,9	425	7,9	10.720
300.000–400.000	385	192	46	11,8	23,7	530	9,8	11.670
400.000–500.000	260	161	42	16,0	26,1	520	9,7	12.465
500.000–750.000	510	394	107	20,9	27,0	1.525	28,3	14.335
750.000–1 mio.	265	230	76	28,8	32,8	1.180	21,8	15.590
1 mio.–1,5 mio.	120	110	43	36,2	39,1	730	13,5	17.075
Over 1,5 mio.	29	28	13	44,1	46,0	255	4,7	19.525
Alle	2.859	1.448	391	13,7	27,0	5.400	100,0	13.810

1) D-familier, jf. fodnote 5.

Kilde: Lovmodelberegninger. Stikprøve på 33 pct. af befolkningen i 2012.

⁹ I tabel 5 (og figur 1b) er indkomsten og fradragene for personerne summeret til familieniveau efter Danmarks Statistiks D-familiebegreb. Herved fremkommer fordelingen af BoligJobfradraget fordelt på ca. 390.000 familier efter familieindkomst, hvor familierne tilnærmelsesvis repræsenterer bolighusstande. D-familiebegrebet omfatter familier med hjemmeboende børn uden aldersgrænse for de hjemmeboende børn. D-familier omfatter forskellige familietyper, fx enlige, ægtepar m/u hjemmeboende børn, registreret partnerskab med/uden hjemmeboende børn, samlevende (dvs. ugift samlevende, der har fælles børn) med/uden hjemmeboende børn samt samboende (dvs. ugifte samlevende uden fælles børn) med/uden hjemmeboende børn.

Fordeling efter alder

Den aldersgruppe, der anvendte ordningen mest, var de 56-65 årige, hvor 18 pct. af de skattepligtige anvendte ordningen, jf. tabel 4.6. Blandt boligejerne i denne aldersgruppe, var det ca. 30 pct., der brugte ordningen. I denne aldersgruppe er der en del efterlønsmodtagere og pensionister, der som udgangspunkt næppe vil øge deres arbejdsudbud i særligt omfang som følge af ordningen.

Den aldersgruppe, der anvendte ordningen mindst, var unge under 25, hvor kun 1 pct. af de skattepligtige benyttede ordningen i 2012. Det skal dog ses i lyset af, at der er relativt få boligejere i denne aldersgruppe. 41 pct. af de unge boligejere benyttede således BoligJobordningen.

Overordnet kan anvendelse af ordningen således inddeles i tre hovedaldersgrupper. Den første gruppe er personer under 35 år, der benyttede fradraget mindre end gennemsnittet. En sandsynlig forklaring er, at der er relativt få boligejere i denne aldersgruppe. Den anden gruppe er personer i alderen 35-55 år, hvor ca. 15 pct. af de skattepligtige og knap 25 pct. af boligejerne anvendte fradraget. Og den tredje gruppe er personer over 55, hvor 15-20 pct. af de skattepligtige og ca. 30 pct. af boligejerne anvendte fradraget. Knap halvdelen af det samlede fradrag gik til gruppen over 55 år.

Tabel 4.6. Brugen af BoligJobordningen i 2012 fordelt på personer efter alder

Alder	Alle skattepligtige	Heraf boligejere	Personer med fradrag	Andel af skattepligtige	Andel af boligejere	Samlet fradrag	Andel af samlet fradrag	Gns. fradrag
	(1.000)	(1.000)	(1.000)	Pct.	Pct.	Mio. kr.	Pct.	Kr.
Under 25 år	855	22	9	1,0	40,8	95	1,8	10.760
26-35 år	655	233	51	7,8	22,0	500	9,2	9.710
36-45 år	780	465	105	13,5	22,6	1.085	20,1	10.300
46-55 år	795	485	116	14,6	23,9	1.200	22,2	10.350
56-65 år	705	420	125	17,8	29,9	1.285	23,8	10.290
Over 65 år	935	450	130	13,9	28,7	1.235	22,9	9.550
Alle	4.725	2.070	536	11,3	25,8	5.400	100,0	10.080

Kilde: Lovmodelberegninger. Stikprøve på 33 pct. af befolkningen i 2012.

Fordeling på familier med og uden børn

Ud af samtlige knap 2,9 mio. husstande/familier er ca. hver fjerde en børnefamilie. Ca. 18 pct. af børnefamilierne anvendte BoligJobordningen i 2012, mens det var ca. 12 pct. af husstandene uden børn, jf. tabel 4.7.

Tabel 4.7. Brugen af BoligJobordningen i 2012 fordelt på familier med og uden børn

Familier	Antal husstande ¹	Heraf ejerfamilier	Husstande med fradrag	Andel af husstande	Andel af ejerfamilier	Samlet fradrag	Andel af samlet fradrag	Gns. fradrag
	(1.000)	(1.000)	(1.000)	Pct.	Pct.	Mio. kr.	Pct.	Kr.
Med børn	676	454	123	18,1	27,2	1.880	34,8	15.250
Uden børn	2.183	995	268	12,3	26,9	3.520	65,2	13.145
Alle	2.859	1.448	391	13,7	27,0	5.400	100,0	13.810

1) D-familier, jf. fodnote 5 ovenfor.

Kilde: Lovmodelberegninger. Stikprøve på 33 pct. af befolkningen i 2012.

Blandt boligejere med og uden børn anvendtes fradraget stort set lige meget. Ca. en tredjedel af det samlede fradrag tilfaldt børnefamilierne og to tredjedele gik til andre familier. Børnefamiliernes lidt

større andel af fradraget i forhold til deres andel af samtlige familier kan bl.a. tilskrives, at der blandt børnefamilierne er relativt flere boligejere.

Geografisk fordeling

Det gennemsnitlige fradrag pr. modtager har været ret ens på tværs af landsdele, jf. tabel 4.8. Ordningen har relativt set været anvendt af lidt flere i Jylland og på Fyn end i Region Sjælland. I hovedstaden var den andel af de skattepligtige, der benyttede ordningen, mindre end i andre dele af landet. Til gengæld var det gennemsnitlige fradrag for brugerne af ordningen højest i hovedstadsregionen.

Tabel 4.8. Brugen af BoligJobordningen i 2012 fordelt geografisk

Region	Alle skattepligtige	Heraf boligejere	Personer med fradrag	Andel af skattepligtige	Andel af boligejere	Samlet fradrag	Andel af samlet fradrag	Gns. fradrag
	(1.000)	(1.000)	(1.000)	Pct.	Pct.	Mio. kr.	Pct.	Kr.
Syddanmark	1.015	470	131	12,9	27,8	1.310	24,3	10.030
Nordjylland	495	235	62	12,6	26,7	605	11,2	9.680
Midtjylland	1.070	495	131	12,3	26,6	1.305	24,2	9.965
Hovedstaden	1.460	530	136	9,3	25,5	1.435	26,5	10.565
Sjælland	690	345	76	11,0	21,9	745	13,8	9.810
Alle	4.725	2.075	536	11,3	25,8	5.400	100,0	10.080

Kilde: Lovmodelberegninger. Stikprøve på 33 pct. af befolkningen i 2012.

Tabel 4.9. BoligJobordningen i 2012 fordelt på kommuner – Top 20 for andel boligejere

Kommune	Alle skattepligtige	Heraf boligejere	Personer med fradrag	Andel af skattepligtige	Andel af boligejere	Samlet fradrag	Andel af samlet fradrag	Gns. fradrag
	(1.000)	(1.000)	(1.000)	Pct.	Pct.	Mio. kr.	Pct.	Kr.
Rudersdal	46	25	8	18,2	34,1	95	1,8	11.395
Lyngby-Taarbæk	45	20	7	14,6	32,6	72	1,3	10.859
Gentofte	61	31	10	16,2	32,2	119	2,2	12.036
Tønder	33	16	5	15,1	31,8	51	0,9	10.181
Hørsholm	21	11	4	16,7	31,7	39	0,7	11.131
Allerød	20	11	4	18,2	31,2	38	0,7	10.648
Furesø	32	17	5	16,1	30,8	55	1,0	10.738
Thisted	38	19	6	15,5	30,7	61	1,1	10.250
Ærø	6	3	1	16,7	30,3	11	0,2	11.314
Frederiksberg	88	23	7	8,0	30,1	75	1,4	10.683
Middelfart	31	17	5	15,8	30,0	50	0,9	9.987
Fanø	3	2	0	17,5	29,9	5	0,1	10.750
Odense	165	62	19	11,2	29,7	182	3,4	9.849
Aarhus	272	91	27	9,8	29,3	271	5,0	10.155
Svendborg	50	24	7	14,1	29,3	72	1,3	10.153
Skive	40	20	6	14,4	28,9	60	1,1	10.268
Aabenraa	50	24	7	13,6	28,8	68	1,3	9.948
Vejle	90	43	12	13,6	28,7	123	2,3	10.064
Struer	18	9	3	14,1	28,5	26	0,5	10.035
Faaborg-Midtfyn	43	23	7	15,2	28,4	66	1,2	10.068

Kilde: Lovmodelberegninger. Stikprøve på 33 pct. af befolkningen i 2012

Fradraget blev benyttet relativt mest i mere velstående kommuner med mange boligejere. Det omfatter fx flere nordsjællandske kommuner, men også kommuner som fx Tønder og Thisted er godt med. I de 20 kommuner, hvor anvendelsen af BoligJobfradraget blandt boligejere forekom hyppigst i 2012, benyttede 28-34 pct. af boligejerne fradraget. Når anvendelsen opgøres i forhold til samtlige skattepligtige, har det betydning, at der i kommuner som fx Frederiksberg, Aarhus og Odense er relativt færre boligejere. I disse kommuner benyttedes ordningen af 8-11 pct. af samtlige skattepligtige, mens det i de øvrige kommuner var 14-18 pct., *jf. tabel 4.9.*

I de 20 kommuner, hvor anvendelsen af ordningen var mindst, benyttede godt 15 pct. af boligejerne og ca. 6-12 pct. af de skattepligtige ordningen i 2012, *jf. tabel 4.10.* Det drejer sig bl.a. om kommuner i Region Sjælland (fx Halsnæs og Odsherred kommuner).

Tabel 4.10. BoligJobordningen i 2012 fordelt på kommuner – Bund 20 for andel boligejere

Kommune	Alle skattepligtige (1.000)	Heraf boligejere (1.000)	Personer med fradrag (1.000)	Andel af skattepligtige Pct.	Andel af boligejere Pct.	Samlet fradrag Mio. kr.	Andel af samlet fradrag Pct.	Gns. fradrag Kr.
Halsnæs	26	14	2	7,9	15,0	20	0,4	9.754
Odsherred	29	16	3	9	16,0	27	0,5	10.362
Gribskov	35	21	4	10,1	16,9	38	0,7	10.805
Ishøj	17	6	1	6,3	18,4	10	0,2	9.037
Holbæk	58	28	5	9,2	18,9	52	1	9.924
Frederikssund	37	20	4	10,4	19,3	37	0,7	9.771
Stevns	19	11	2	11,2	19,6	21	0,4	10.134
Kalundborg	41	21	4	10,1	19,9	40	0,7	9.883
Lolland	39	19	4	9,9	20,1	38	0,7	9.821
Albertslund	23	7	1	6,1	20,1	13	0,2	9.185
Ringsted	28	13	3	9,9	20,3	25	0,5	9.252
Høje-Taastrup	40	19	4	9,5	20,7	35	0,6	9.002
Tårnby	35	16	3	9,2	20,7	33	0,6	10.371
Helsingør	52	23	5	9,2	20,7	50	0,9	10.533
Faxe	30	16	3	11,2	21,0	32	0,6	9.522
Læsø	2	1	0	12,4	21,0	2	0	10.246
Næstved	68	34	7	10,6	21,3	68	1,3	9.409
Slagelse	65	29	6	9,5	21,4	59	1,1	9.475
Sorø	24	13	3	11,4	22,1	27	0,5	9.840
Vordingborg	39	20	5	11,5	22,3	45	0,8	10.004

Kilde: Lovmodelberegninger. Stikprøve på 33 pct. af befolkningen i 2012.

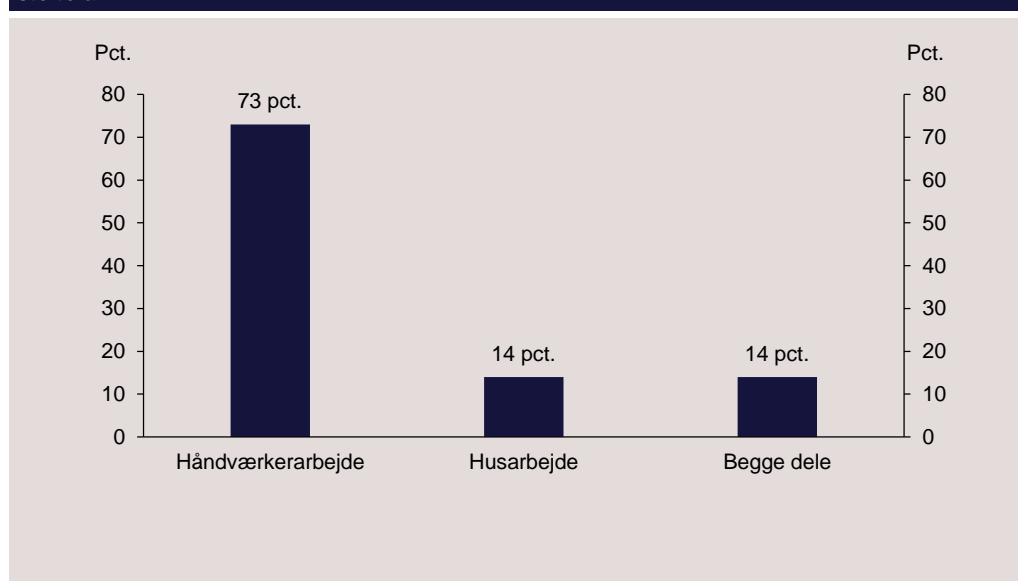
4.2 Detaljeret brug af ordningen

For at komme bag om indberetningsoplysningerne fra SKAT har Skatteministeriet bedt analysehuset DAMVAD om at gennemføre en spørgeskemaundersøgelse blandt brugere (og ikke-brugere) af

BoligJobordningen.¹⁰ Derved har det været muligt at belyse, hvilke ydelser ordningen mere præcist bruges til, og hvilke valg borgerne træffer i forbindelse med brug – og evt. fravalg – af ordningen.

I lighed med indberetningerne til SKAT svarer respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen, at de i overvejende grad benytter ordningen til håndværksydelser. Hvor mere end 90 pct. af de samlede fradrag ydes til vedligeholdelse (ifølge indberetningerne til SKAT), så svarer 73 pct. af respondenterne, at de har anvendt ordningen til håndværksarbejde/vedligeholdelse, mens 14 pct. har anvendt ordningen både til husarbejde og håndværksydelser, jf. figur 4.2. Omkring 14 pct. af respondenterne svarer, at de alene har anvendt ordningen til husarbejde, herunder vinduespudsning og rengøring. Forskellene skal ses i lyset af, at fradragene typisk er større ved håndværksydelser end ved husarbejde.

Figur 4.2. BoligJobordningen – fordeling på opgavetyper (personers svar), inden for de seneste to år

Anm.: 944 respondenter. Summer ikke til 100 pga. afrunding. Spg.: Hvad har du brugt ordningen til?
Kilde: DAMVAD.

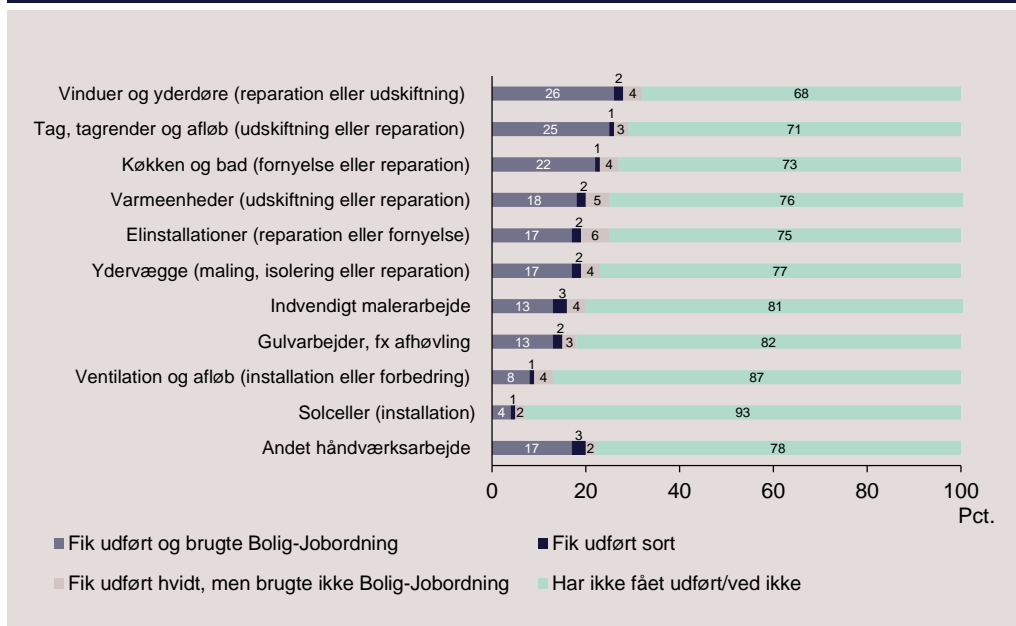
Håndværksarbejde

26 pct. af dem, der har brugt BoligJobordningen til håndværksarbejde, svarer i spørgeskemaundersøgelsen, at de anvendte BoligJobordningen i forbindelse med reparation og udskiftning af vinduer og yderdøre. Derefter kommer arbejde på tage og tagrender (25 pct.) efterfulgt af køkken og bad (22 pct.), jf. figur 4.3. Da respondenterne kan have købt flere ydelser, summer svarene ikke til 100 pct.

Der er også spurgt ind til, om brugerne af BoligJobordningen også har fået håndværksarbejde udført sort. Inden for alle ydelser har nogle få (1-3 pct.) valgt at få arbejdet udført sort. Det er mest udtalt inden for indvendigt malerarbejde. Kategorien 'Har ikke fået udført arbejdet/ved ikke' dækker også over gør-det-selv-arbejde.

¹⁰ Der foreligger svar fra 944 respondenter, der har benyttet sig af ordningen inden for de sidste to år samt svar fra 1.037 respondenter, der ikke har benyttet ordningen. Analyseresultaterne fremgår mere detaljeret af DAMVADs rapport *Analyse af effekter af BoligJobordningen, maj 2015*.

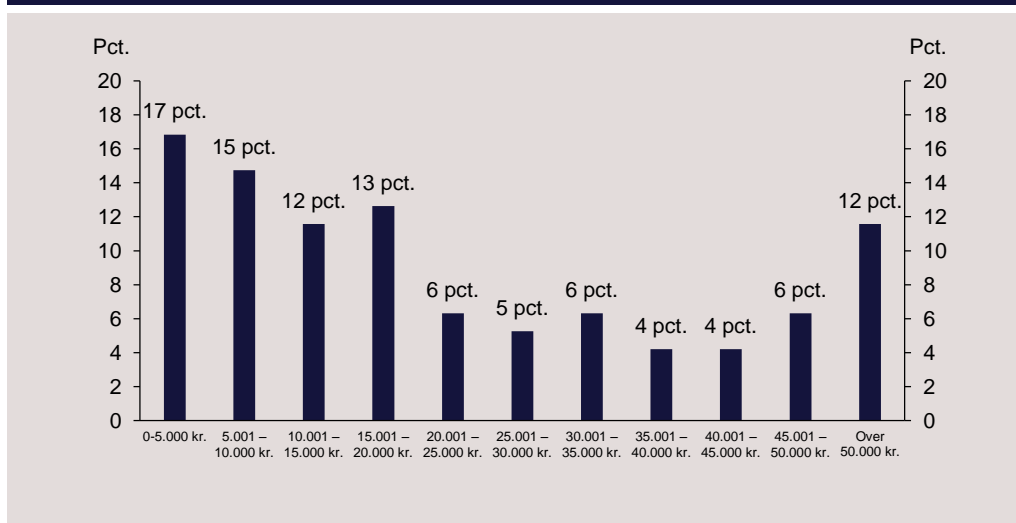
Figur 4.3. Typer af håndværksarbejde hos brugerne af BoligJobordningen, inden for de sidste 2 år

Anm.: 816 respondenter. De typiske kommentarer ift. "Andet håndværksarbejde" er VVS-arbejde, vinduespudsning og isolering. Spg.: Markér ved de enkelte former for håndværksarbejde, om du eller din husstand inden for de seneste to år har brugt BoligJobordningen.
Kilde: DAMVAD.

Ca. 40 pct. af dem, der brugte BoligJobordningen til håndværksarbejde, svarer, at de har købt håndværksarbejde for under 15.000 kr., jf. figur 4.4. Dette dækker ikke kun over arbejde, hvor der er opnået BoligJobfradrag. Selvom en husstand med to voksne kan fradrage håndværksydelser for op til 30.000 kr., så anvendes ordningen i disse husstande i nogenlunde samme grad som i husstande, hvor der kun er en person, som kan få fradrag.¹¹ I husstande med én beboer har 45 pct. købt håndværksarbejde for under 15.000 kr., i husstande med to beboere er det samme tal 42 pct. Mere end halvdelen af brugerne af ordningen har købt ydelser for mere end 15-20.000 kr., men der er stor spredning – fx har 11 pct. brugt mere end 50.000 kr.

Figur 4.4. Udgifter til håndværksarbejde, inden for det sidste år

Anm.: 816 respondenter. Svarkategori 'ved ikke' på 6 pct. er sorteret fra. Spg.: Hvor mange penge brugte du sidste år på håndværksarbejde?
Kilde: DAMVAD.

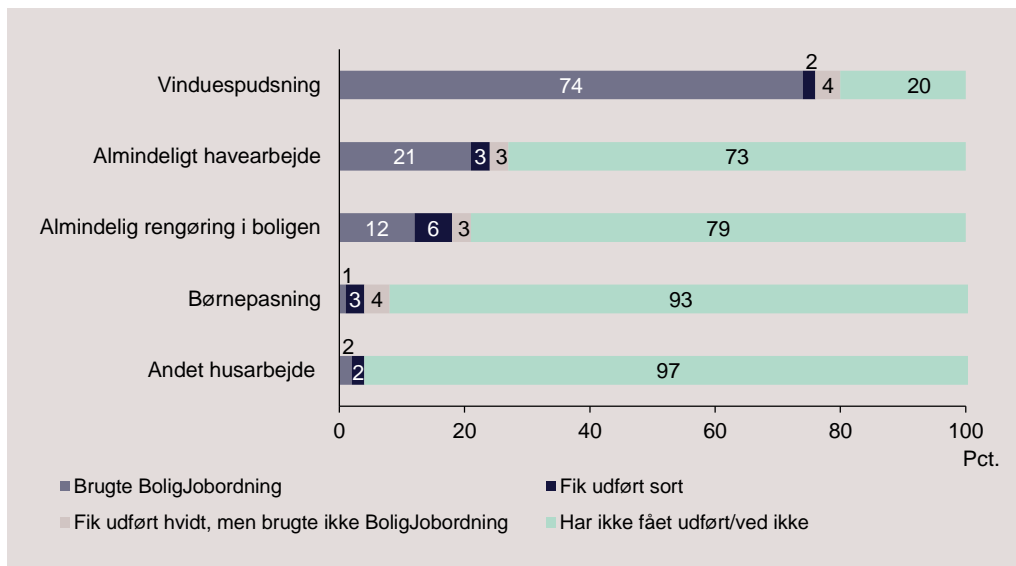
¹¹ Tallene omfatter husstande med mellem 1 og 4 voksne.

Husarbejde

74 pct. af dem, der har brugt BoligJobordningen til husarbejde, svarer i spørgeskemaundersøgelsen, at de har anvendt ordningen til vinduespudsning, mens 12 pct. har anvendt ordningen til rengøring. Meget få har anvendt ordningen til børnepasning. Da respondenterne kan have købt flere ydelser, summer svarene ikke til 100 pct.

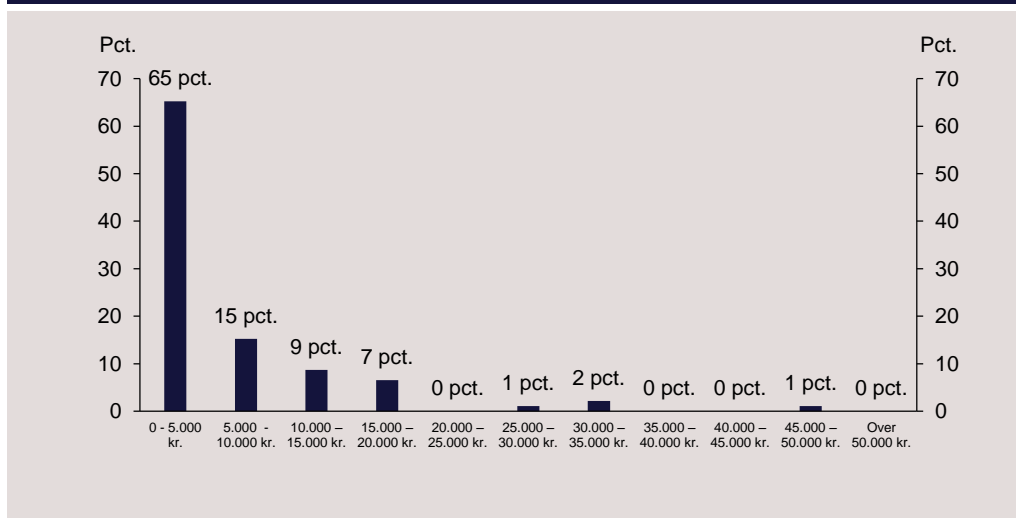
At rengøring og børnepasning udgør så relativt små andele kan ses i lyset af, at køb af disse ydelser typisk er udtryk for et længerevarende – og navnlig for børnepasning mere personligt – engagement. Det afspejler sig også i, at køb af sort arbejde er mere udbredt for rengøring og børnepasning end for de andre ydelser, jf. figur 4.5. Hvid børnepasning kan fx dække over, at 13-15-årige har mulighed for at yde private serviceydelser i hjemmet uden at skulle betale skat. Kategorien 'Har ikke fået udført arbejdet/ved ikke' dækker som nævnt også over gør-det-selv-arbejde.

Figur 4.5. Typer af håndværksarbejde hos brugerne af BoligJobordningen, inden for de sidste 2 år

Anm. 258 respondenter. Spg.: Markér, om du brugte BoligJobordningen eller fik det lavet sort.
Kilde: DAMVAD.

Figur 4.6. Udgifter til husarbejde, inden for det seneste år

Anm. 258 respondenter. Svarkategori 'ved ikke' på 8 pct. er sorteret fra. Spg.: Hvor mange penge brugte du sidste år på husarbejde? Også arbejde, som du ikke har fået fradrag for via ordningen, skal medtages.
Kilde: DAMVAD

Brugerne af BoligJobordningen har brugt væsentligt færre penge på at købe husarbejde end håndværksarbejde. For hovedparten af de adspurgte er udgiften til løn i forbindelse med husarbejde således under 5.000 kr. årligt, *jf. figur 4.6*. Dette dækker ikke kun arbejder, hvor der er opnået BoligJobfradrag.

4.3 Evt. misbrug af ordningen

I BoligJobordningen er det borgeren selv, der skal angive, om vedkommende har haft fradragsberettigede ydelser. Det indebærer en potentiel mulighed for misbrug og fejl i anvendelsen af ordningen.

SKAT kontrollerer brugen af BoligJobordningen ved bl.a. stikprøver. SKATs stikprøver omfatter både virksomheder og borgere. SKATs vurdering via stikprøvekontrol er, at BoligJobordningen generelt fungerede godt, idet kontrollen viste, at de ydelser, der blev givet fradrag for hos borgerne, kom til beskatning hos leverandøren, der havde udført opgaven. SKAT konstaterede endvidere, at der var en høj grad af regelefterlevelse i ordningen, og at ordningen ikke medførte manglende momsregistreringer.

Undersøgelserne *på sælgersiden* viste, at omfanget af fejl/snyd blandt virksomhederne var meget begrænset. I en kontrol af 400 tilfældigt udvalgte virksomheder fandt SKAT kun 2 sager med mindre fejl i de indtægtsførte poster. I en tilsvarende kontrol af udvalgte private sælgere (personer) af serviceydelser har SKAT kontrolleret, om beløbet blev selvangivet som B-indkomst. I disse tilfælde var der flere fejl, nemlig i 20 pct. af sagerne. I 2 pct. af sagerne var indtægten ikke med i angivelsen. 9 pct. af sagerne vedrørte fraflyttede personer. De resterende sager (9 pct.) afdækkede en uventet fejl i ordningen, nemlig at borgerne indberettede sig selv som "sælger" i indberetningen. Den fejlmulighed blev på baggrund af kontrollen forhindret fra og med 2013. Når man indberetter servicefradraget på SKATs hjemmesider, er det derfor ikke længere muligt at indberette arbejde udført af en selv.

På købersiden blev der også konstateret en del fejl. I en kontrol af 200 tilfældigt udvalgte personer kunne 85 pct. godkendes som korrekt selvangivet, mens der blev registreret fejl hos 15 pct. af borgerne. I 9 pct. af sagerne var udgiften ikke fradragsberettiget. I 2 pct. af sagerne opfyldte dokumentationen ikke formkravene. I 2 pct. af sagerne var udgiften fiktiv eller ikke afholdt i perioden. Og endelig i 2 pct. af sagerne var ejendommen, hvor ydelsen var udført, ikke fradragsberettiget, eller personen havde ikke bopæl på ejendommen.

Nogle af fejlene kan skyldes bevidst forsøg på misbrug af ordningen, som fx opgivelse af en fiktiv udgift. Det kan dog ikke udelukkes, at en række af de andre fejl skyldes manglende viden om ordningen. Ordningen har som nævnt fungeret i få år, og vilkårene for brugen af ordningen har ændret sig jævnlige.

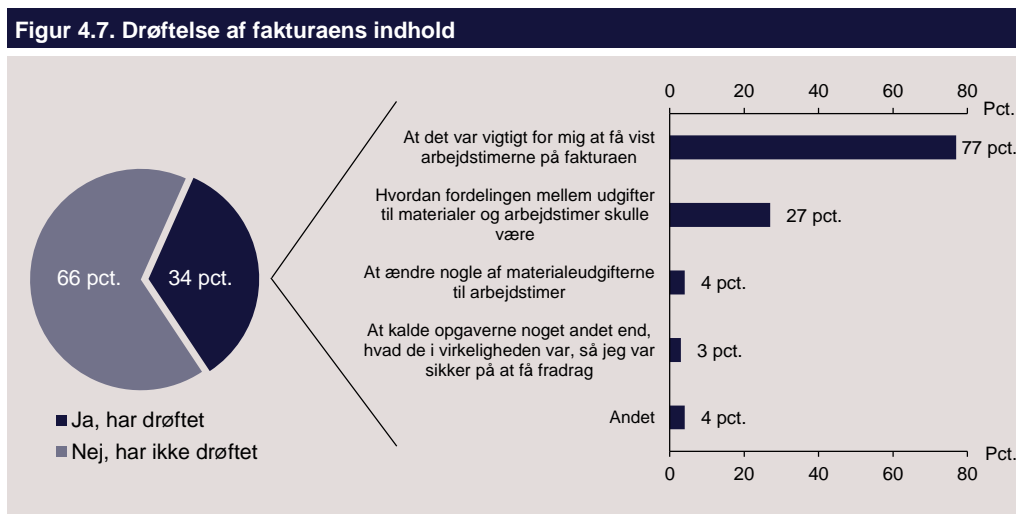
I sin kontrol har SKAT ikke særskilt forholdt sig til, om der er sket misbrug ved at konvertere materialeudgifter til fx lønudgifter på fakturaen. SKAT kan dog oplyse, at der i kontrollen også var fokus på kvaliteten og rigtigheden af de udfærdigede fakturaer i forbindelse med undersøgelserne af mulig misbrug af ordningen på sælger- og købersiden. SKAT fik i den forbindelse ikke mistanke om, at ordningen medførte snyd med omfakturering i større omfang.

Svar fra brugerne af ordningen

I DAMVADs spørgeskemaundersøgelse stilles også spørgsmål, som vedrører brugen af ordningen. 34 pct. svarer, at de har drøftet udformningen af fakturaen med leverandøren, mens 66 pct. ikke drøftede fakturaen, jf. figur 4.7.

Det primære tema, som har været drøftet, er opdelingen af fakturaen på arbejdstimer og materialer. Det afspejler, at der er fradrag for lønudgifter og ikke for materialeomkostninger, og kan ikke i sig selv ses som udtryk for misbrug.

Af dem, der har svaret, at de har drøftet fakturaens indhold med leverandøren, svarer 4 pct., at de har ændret materialeudgifter til arbejdstimer, og 3 pct. at de har kaldt opgaverne noget andet end de i virkeligheden var. Disse to grupper svarer dog til sammen kun til 2 pct. af de adspurgte brugere¹². Samlet peger undersøgelsen dermed på, at misbrug/snyd med ordningen er begrænset, hvilket svarer til erfaringerne fra SKATs kontrol af ordningen.

Anm.: 944 respondenter. Spg. (figur til venstre): Talte du med din håndværker eller sælger af husarbejde om, hvordan fakturaen skulle skrives? Spg. (figur til højre): Hvad talte I om?
 Kilde: DAMVAD.

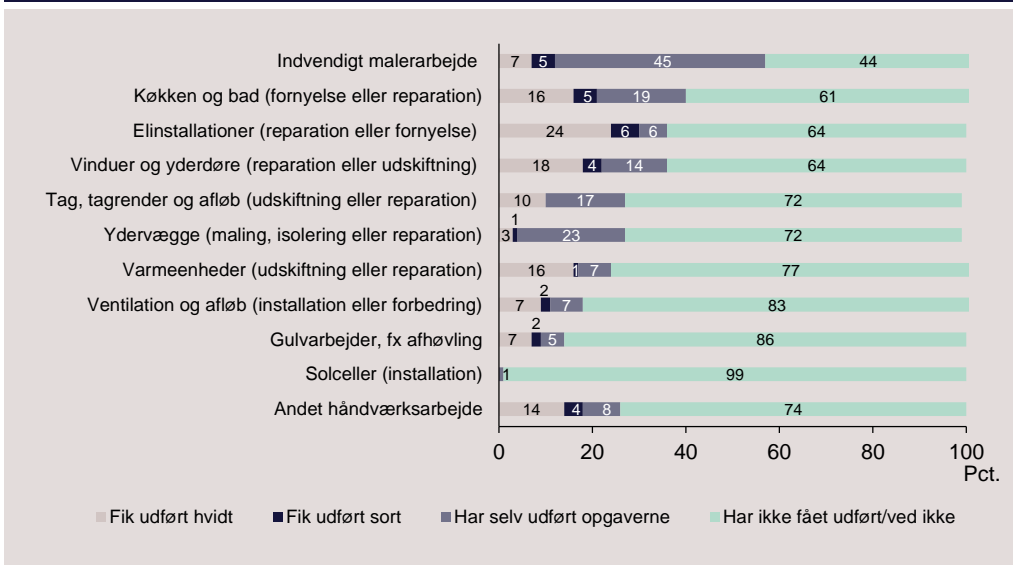
4.4 Ikke-brugere af BoligJobordningen

Som en del af spørgeskemaundersøgelsen er der også gennemført interview med dem, der ikke har benyttet ordningen inden for de sidste to år. Her svarer 83 pct., at de i perioden hverken har købt håndværkerarbejde eller husarbejde. Men 10 pct. svarer, at de har købt håndværksarbejde, og 6 pct. at de har købt husarbejde.

Blandt ikke-brugerne er det ret få, der har svaret, at de fik arbejdet udført sort, jf. figur 4.8.

¹² Der er 18 unikke respondenter, der har svaret "at ændre nogle af materialeudgifterne til arbejdstimer" og/eller "at kalde opgaverne noget andet end, hvad de i virkeligheden var (...)". Det svarer til 2 pct. af samtlige brugere og 6 pct. af dem, som angiver de har talt om, hvordan fakturaen skulle skrives.

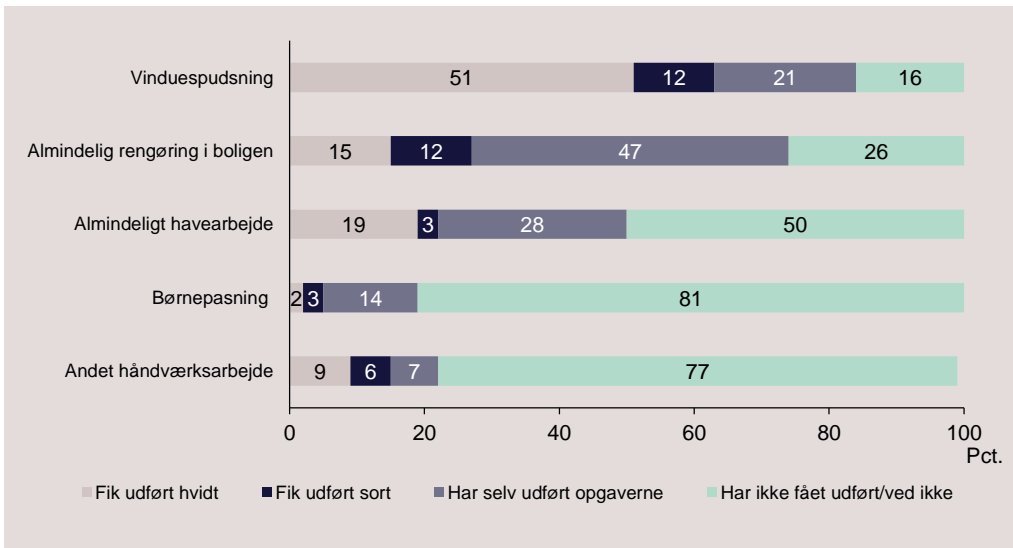
Figur 4.8. Håndværksarbejde for ikke-brugere af BoligJobningen, inden for de sidste 2 år

Anm.: 117 respondenter. Spg.: Markér ved de enkelte former for håndværkerarbejde, om du inden for de sidste to år har fået udført dem hvidt, har gjort det selv eller fået udført sort? (Kun respondenter, der har købt håndværkerarbejde inden for de seneste 2 år.)
Kilde: DAMVAD.

Hovedsageligt har de fået håndværkerarbejdet udført hvidt eller har gjort det selv. I forbindelse med husarbejde svarer 12 pct. af de, der har fået udført vinduespudsning og rengøring, at de har fået udført det sort, jf. figur 4.9.

Figur 4.9. Husarbejde for ikke-brugere af BoligJobningen, inden for de sidste 2 år

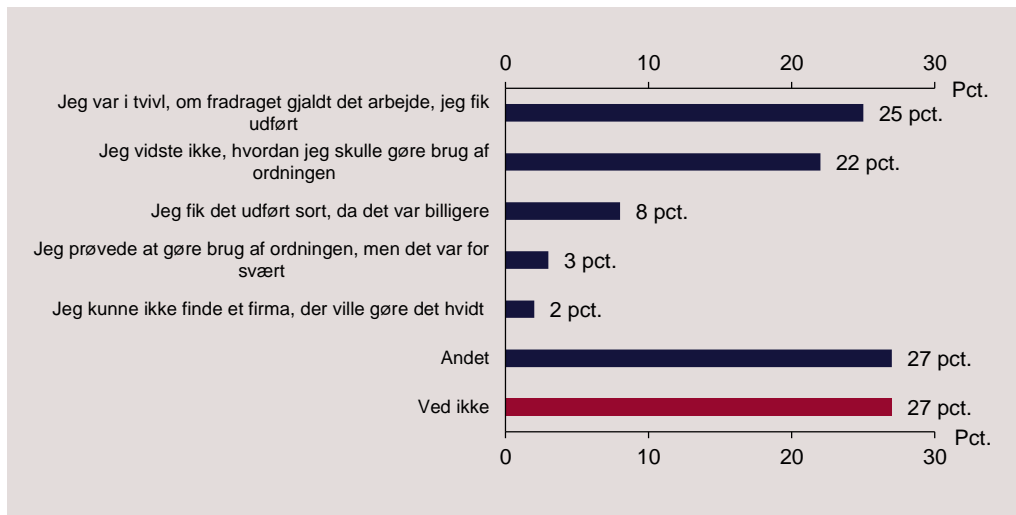
Anm.: 72 respondenter. Spg.: Markér ved de enkelte former for husarbejde i hjemmet, om du inden for de sidste to år har fået udført dem hvidt, har gjort det selv eller fået udført sort? Spørgsmålet er kun stillet til respondenter, der har købt husarbejde inden for de seneste 2 år.
Kilde: DAMVAD.

Grunden til, at borgerne ikke har valgt at benytte sig af BoligJobordningen, er for hver fjerdes vedkommende, at de var i tvivl om hvorvidt arbejdet var omfattet af ordningen, jf. figur 4.10. Hver femte var i tvivl om, hvordan man skulle gøre brug af ordningen. 8 pct. fik arbejdet udført sort, fordi det var billigere og 2 pct. nævner, at de ikke kunne finde et firma, der ville gøre det hvidt.

Der er en stor del på 27 pct., der peger på andre årsager til at de ikke har brugt ordningen.

Disse svar spænder bredt og dækker over, at man ikke nåede indberetning, at man ikke fandt det besværet værd at indberette, modvilje mod offentlig støtte, at opgaverne var for små eller at arbejdet ikke var tilskudsberettiget.

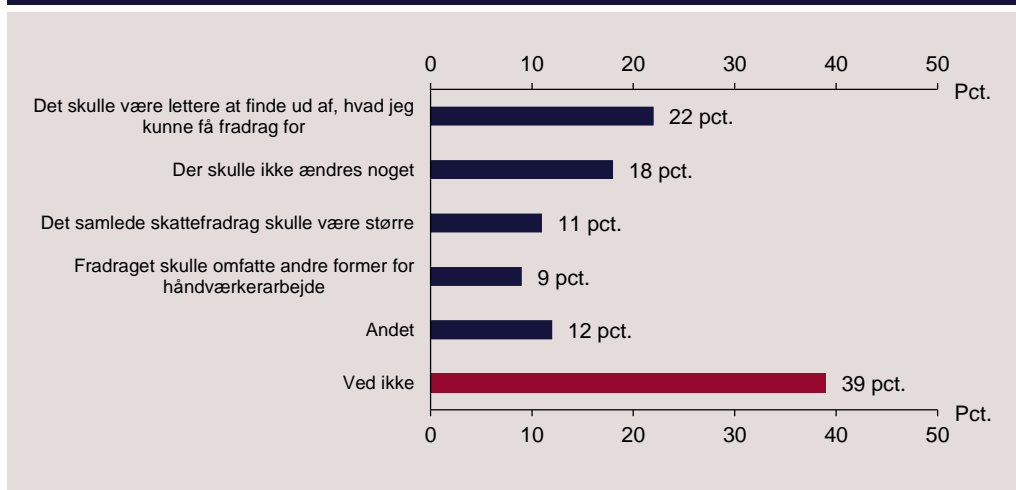
Figur 4.10. Årsager til ikke at anvende BoligJobordningen

Anm.: 175 respondenter. Spg.: Hvorfor har du ikke gjort brug af BoligJobordningen? Summerer til mere end 100, da respondenterne kunne angive flere forklaringer. "Andet" dækker typisk over, at respondenterne ikke "gad" indberette, eller at de ikke "nåede det".
Kilde: DAMVAD.

Når der spørges til, hvilke ændringer af ordningen, der skulle til for at vælge at bruge ordningen, svarer hver femte, at reglerne skulle være enklere. Næsten ligeså mange mener dog, at ordningen ikke skulle ændres. 11 pct. har angivet af fradraget skulle være større og 9 pct. har sagt at andre ydelser skulle være omfattet af ordningen, jf. figur 4.11.

Figur 4.11. Grunde til fremadrettet at bruge BoligJobordningen

Anm.: 1.037 respondenter. Spg.: Hvad skulle der til, hvis du skulle bruge BoligJobordningen? Summerer til mere end 100, da respondenterne kunne angive flere forklaringer. "Andet" dækker i overvejende grad over respondenter, der bor til leje.
Kilde: DAMVAD.

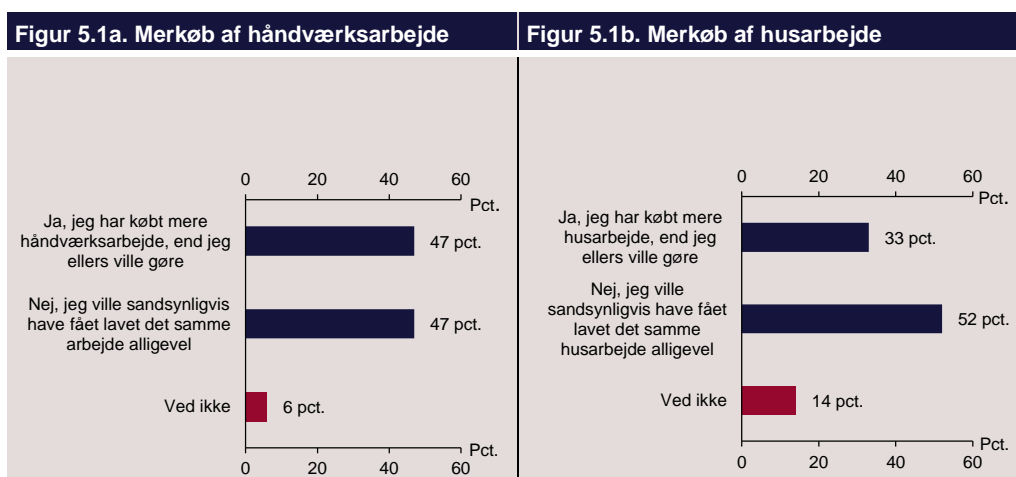
5. Betydningen af BoligJobordningen – baseret på spørgeskemaoplysninger

5.1 Overordnede svar om merkøb som følge af BoligJobordningen

Formålet med BoligJobordningen var bl.a. at konvertere sort arbejde til hvidt og give husholdningerne bedre muligheder for at betale sig fra husarbejde, dvs. reducere gør-det-selv-arbejde. Endvidere var det forventningen, at ordningen ville øge aktivitet og beskæftigelse, bl.a. ved at fremrykke vedligeholdelses- og renoveringsprojekter. Ordningen skulle også støtte mere energieffektive boliger.

Som en del af spørgeskemaundersøgelsen har DAMVAD spurgt brugerne af BoligJobordningen, om ordningen har fået dem til at ændre adfærd.

Blandt brugerne af BoligJobordningen svarer 47 pct., at ordningen har øget deres køb af håndværksarbejde, og 33 pct. svarer, at det har øget deres køb af husarbejde, jf. figur 5.1a-5.1b. Det bekræfter, at BoligJobordningen har øget efterspørgslen efter de ydelser, der er omfattet af støtteordningen. En del af dette merkøb må dog antages at være sket på bekostning af køb af andre varer og tjenester.

Anm.: 816 respondenter (Håndværkerarbejde); 258 respondenter (Husarbejde). Spg. (figur 1a): Har BoligJobordningen haft betydning for hvor meget håndværksarbejde, du har købt inden for de sidste to år? Spg. (figur 1b): Har BoligJobordningen haft betydning for hvor meget husarbejde, du har købt inden for de sidste to år?

Kilde: DAMVAD.

5.2 BoligJobordningens betydning for enkelte ydelser

Brugerne af ordningen blev også spurgt om, hvad der ville være sket, hvis BoligJobordningen ikke var blevet indført. Konkret kunne brugerne således i fravær af ordningen enten have fået arbejdet udført hvidt (uden tilskud), have udført arbejdet selv, have fået det udført sort eller slet ikke have fået arbejdet udført. Spørgsmålene er stillet både for håndværksarbejde og for husarbejde.

Håndværksarbejde

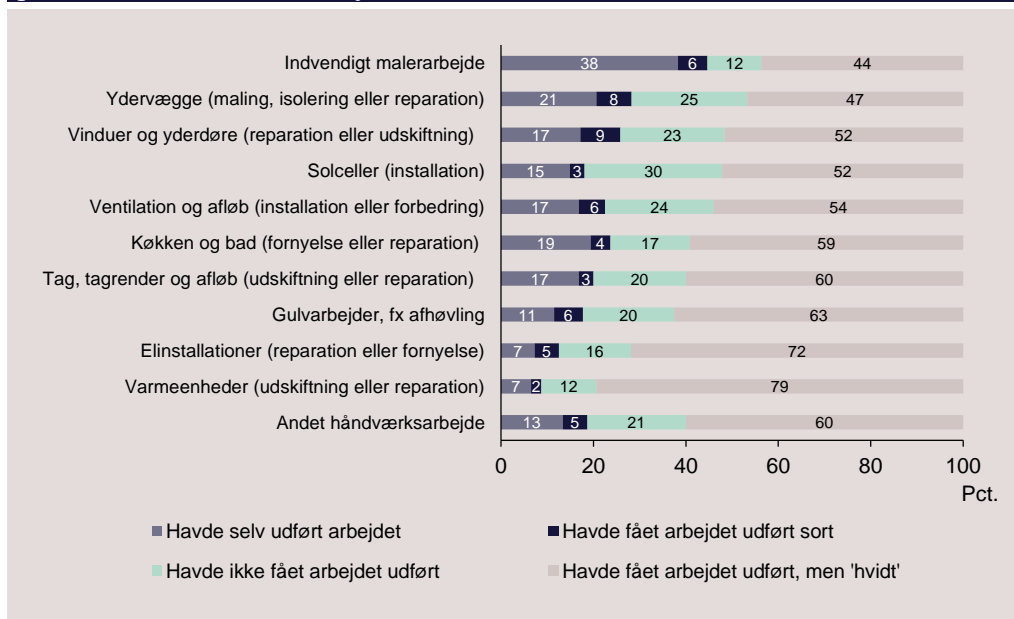
Brugerne af BoligJobordningen til håndværksarbejde svarer typisk, at de ville have fået arbejdet udført hvidt, hvis BoligJobordningen ikke havde eksisteret.

BoligJobordningen er således som andre støtteordninger forbundet med støtte til arbejde, der ville være udført også i fravær af ordningen. Fx svarer 79 pct. af dem, der fik udskiftet eller repareret varmeanheder, og 72 pct. af dem, der fik udført elektrikerarbejde, at de ville have fået arbejdet udført hvidt, selvom der ikke havde været en BoligJobordning, jf. figur 5.2.

Det afspejler formentlig dels, at mange ikke besidder de fornødne VVS- eller elektrikerkompetencer, og dels at det for visse el- og VVS-arbejde er ulovligt ikke at benytte en autoriseret installatør. Som forbruger kan man derudover være interesseret i en kvittering, så man står stærkere ved en evt. senere reklamation (klage over arbejdet). Disse typer arbejde er således ikke i tæt konkurrence med hverken gør-det-selv-arbejde eller sort arbejde.

For de ydelser, hvor "det hvide alternativ" spiller den relativt mindste rolle, er det gør-det-selv-arbejde, som fremstår som det mest foretrukne alternativ. For indvendigt malerarbejde ville 38 pct. af brugerne af ordningen således have udført arbejdet selv, hvis de ikke havde haft adgang til BoligJobordningen. For de øvrige ydelser, som der er spurgt til, er gør-det-selv-andelen noget mindre, typisk under 20 pct.

Figur 5.2. Betydningen for gør-det-selv-arbejde, sort arbejde mv. i fravær af BoligJobordningen – købere af håndværksarbejde

Anm.: 36-211 respondenter afhængigt af ydelse. Spg.: Hvis du ikke havde brugt BoligJobordningen til nedenstående arbejde, hvad var så sket? Spørgsmålet er kun stillet til respondenter, der brugte BoligJobordningen til den pågældende ydelse. "Ved ikke" er sorteret fra.

Kilde: DAMVAD.

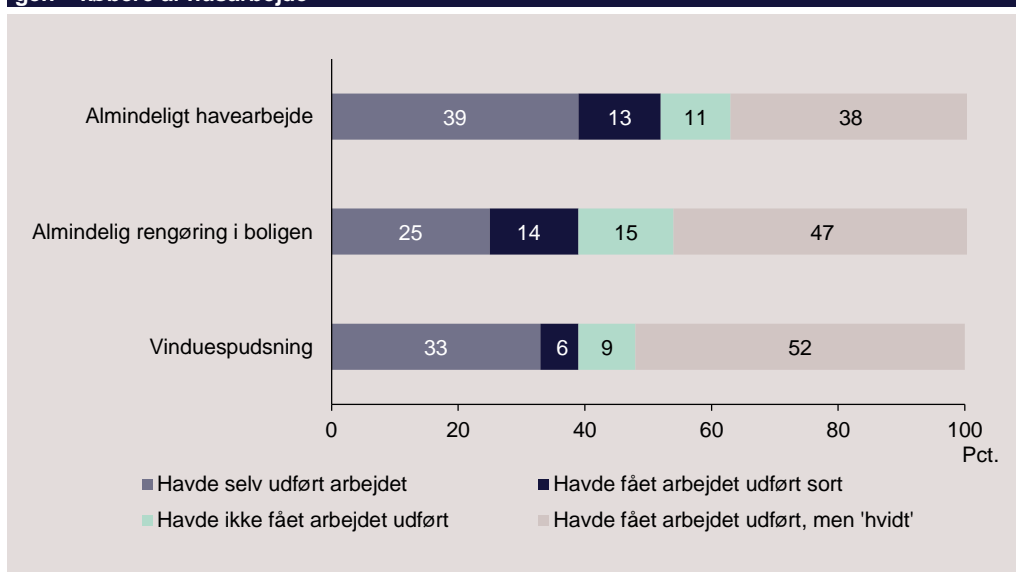
Der er kun mellem 2 og 9 pct. – afhængig af den konkrete ydelse – som i fravær af ordningen ville have fået håndværksarbejdet udført sort. Andelen ser ud til at være størst for malerarbejde og reparation og udskiftning af vinduer (blandt de ydelser der er spurgt til). Det er primært de brugere af BoligJobordningen, som har købt sort arbejde inden for de sidste to år, der har købt mindre sort arbejde som følge af ordningen. Det gælder for godt halvdelen i denne gruppe.

Blandt brugerne af ordningen er det mellem 12 og 30 pct. – afhængig af den konkrete ydelse – der i fravær af ordningen ikke ville fået udført arbejdet. En del af dette merkøb er formentlig sket på bekostning af køb af andre ydelser, der ikke er omfattet af ordningen. Desuden er en del af arbejdet udtryk for fremrykning af aktivitet, idet BoligJobordningen var midlertidig.

Husarbejde

Blandt brugerne af BoligJobordningen til husarbejde er det 6-14 pct., der ville have valgt sort arbejde som et alternativ, mens gør-det-selv-arbejde ville være alternativet for 25-39 pct. Inden for husarbejde fremstår gør-det-selv-arbejde og sort arbejde således som et lidt tydeligere alternativ, end tilfældet er for håndværksarbejde, jf. figur 5.3. Svarene for børnepasning og andet arbejde er ikke medtaget, da antallet af personer, der har brugt ordningen på disse områder, er meget lille.

Figur 5.3. Betydningen for gør-det-selv-arbejde, sort arbejde mv. i fravær af BoligJobordningen – købere af husarbejde

Anm.: 31-191 respondenter afhængigt af ydelse. Spg.: Hvis du ikke havde brugt BoligJobordningen til nedenstående husarbejde, hvad var så sket? Bemærk at n=2 ved børnepasning. Spørgsmålet er kun stillet til respondenter, der brugte BoligJobordningen til den pågældende ydelse. "Ved ikke", "børnepasning" og "andet arbejde" er sorteret fra.
Kilde: DAMVAD.

Ordningens virkning på sort arbejde ser således umiddelbart ud til at være relativt større for husarbejde end for håndværksarbejde. Det kan skyldes, at det måske opfattes som mere vigtigt at kunne dokumentere køb af håndværksydelser, fx ved evt. klage/reklamation og til forsikringsformål, og at serviceydelser i hjemmet er lettere at udføre. Navnlig ser ordningen ud til at have større betydning for købet af sort rengøring og havearbejde. Det peger på, at støtteordninger, der er mere præcist rettet mod disse ydelsestyper, kunne have større effekt på sort arbejde målt i forhold til støttebeløbet.

5.3 Grove skøn for BoligJobordningens umiddelbare betydning på sort arbejde og gør-det-selv-arbejde mv.

DAMVAD har foretaget en skønsmæssig beregning af den meraktivitet mv., som BoligJobordningen har medført. Det er sket ved at sammenveje respondenternes svar om køb af håndværksarbejde og husarbejde (figur 5.2 og 5.3) med de samme respondenters angivelser af de beløb, som de har brugt på køb af ydelserne. Der er tale om et regneeksempel, som er forbundet med usikkerhed, jf. boks 5.1.

Boks 5.1. Metode til beregning af BoligJobordningens umiddelbare betydning for sort arbejde, gør-det-selv-arbejde mv.

I spørgeskemaundersøgelsen er det undersøgt, hvilke konkrete håndværks- og serviceydelser respondenterne har brugt BoligJobordningen til. Efterfølgende har de for hver enkelt af disse ydelser svaret på, hvad der ville være sket, hvis de ikke havde brugt BoligJobordningen.

For at tage højde for at de købte ydelser varierer i beløbsstørrelse, er der for hvert svar efterfølgende blevet vægtes med respondentens egen angivelser af, hvor stort et beløb de har købt hhv. håndværksydelser og serviceydelser for i 2014. Hvis en respondent eksempelvis angiver, at de har brugt ordningen til 3 forskellige håndværksydelser og samlet set har købt håndværksydelser for 15.000 kr. i 2014, så får hvert svar vægten 5.000 kr. Hvis vedkommende endvidere har brugt ordningen til 2 serviceydelser og angiver, at han/hun har brugt 8.000 kr. på køb af serviceydelser i 2014, så får hvert af disse svar vægten 4.000 kr.

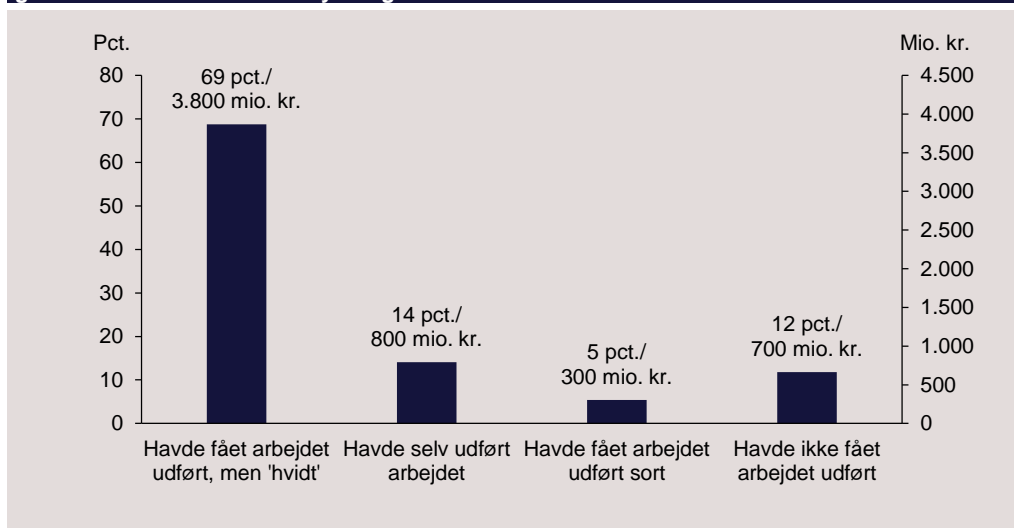
Herefter beregnes den samlede vægt/beløbsstørrelse for hver af de fire svarkategorier. Disse bruges til at beregne de relative andele for hver svarkategori.

Beregningerne er baseret på i alt 1.010 svar. Beregningerne er forbundet med en vis usikkerhed, bl.a. fordi de baserer sig på respondenternes svar på hypotetiske spørgsmål om, hvad de ville have gjort, hvis BoligJobordningen ikke fandtes, at der generelt er tale om en stikprøve samt usikkerhed knyttet til de anvendte antagelser.

Kilde: DAMVAD.

Beregningen viser, at i fravær af ordningen ville knap 70 pct. af aktiviteterne alligevel blive udført (hvidt), jf. figur 5.4.

Figur 5.4. Betydningen for gør-det-selv-arbejde, sort arbejde mv. i fravær af BoligJobordningen – samlet umiddelbar betydning

Anm.: 1.010 respondenter. Respondenter der har brugt BoligJobordningen til håndværkerarbejde og/eller husarbejde og angivet de har fået lavet en af de adspurgte ydelser. Se i øvrigt boks 5.1.
Kilde: DAMVAD.

Det er en ret lille del af aktiviteterne – på 12 pct. – der ikke var blevet udført uden ordningen. Inden for energibesparende tiltag som installation af solceller, isolering, vinduer og ventilation, ville respondenterne dog i højere grad fravælge at gennemføre opgaverne, hvis ikke de kunne benytte ordningen. Ordningen ser dermed ud til at have haft en vis betydning i forhold til at øge og fremrykke energibesparende projekter.

Beregningen viser derudover, at BoligJobordningen har en vis reducerende effekt på gør-det-selv-arbejde og omfanget af sort arbejde i de berørte brancher. Beregningseksemplet peger på, at ca. 14 pct. af aktiviteten i ordningen kan have erstattet gør-det-selv-arbejde og ca. 5 pct. kan have erstattet sort arbejde. Disse skøn er selvsagt forbundet med usikkerhed og skal ses i sammenhæng med, at ordningen har virket i en periode med svage konjunkturer.

Der er i 2014 givet BoligJobfradrag for lønudgifter på ca. 5,6 mia. kr. Regneeksemplet peger dermed på, at BoligJobordningen groft anslået har overført gør-det-selv-arbejde til lønnet og beskattet arbejde svarende til faktureret lønsum på ca. 800 mio. kr. Denne effekt vil kun have varig karakter, hvis den frigjorte tid blev omsat i større arbejdsudbud uden for hjemmet. Analysen har imidlertid ikke kunnet finde signifikante positive arbejdsudbudseffekter, *jf. kapitel 6*.

Hertil kommer konverteringen af sort arbejde til hvidt svarende til faktureret lønsum for ca. 300 mio. kr. årligt. Og endeligt bidrager ordningen med ca. 700 mio. kr. i faktureret lønsum vedr. aktiviteter, der ellers ikke ville være blevet udført.

Med en gennemsnitlig indkomstskat på 40 pct. medfører regneeksemplet isoleret set øgede skatteindtægter på 700 mio. kr. i relation til arbejde omfattet af ordningen. I det omfang BoligJobordningen medfører meraktivitet (dvs. arbejdet ville ikke være blevet udført uden ordningen), kan det isoleret set også udløse øget materialeanvendelse, der også bidrager til omsætning mv.

Disse effekter skal ses i lyset af mindre aktivitet i andre brancher, at ordningen var midlertidig, og at den blev indført i en periode med ledige ressourcer i økonomien. Det betyder, at meraktiviteten som følge af ordningen til dels er udtryk for, at reparation og vedligeholdelse er rykket frem i tid for at få fordel af fradraget. Desuden har ordningen medført større beskæftigelse (midlertidigt), selv om ordningen ikke har øget arbejdsudbuddet.

Den varige eller strukturelle provenuvirkning ved en permanent ordning er imidlertid væsentligt mindre. Analysen har som nævnt ikke kunnet finde signifikante positive arbejdsudbudseffekter. Uden positive arbejdsudbudseffekter må meraktivitet i de berørte erhverv efterhånden føre til en tilsvarende reduktion af aktiviteten i andre erhverv. Den effekt, der består i, at sort arbejde konverteres til hvidt, vil medføre en større registreret aktivitet/beskæftigelse og større skatteindtægter, men ikke et større arbejdsudbud. Samtidig vil en permanent ordning betyde, at fremrykning af aktivitet falder bort, ligesom ændringen i forbrugssammensætningen i retning af hjemmeserviceydelse som udgangspunkt vil indebære et forvridningstab, der må ventes at svække de offentlige finanser.

Hvis ordningen genindføres, skal den desuden finansieres. Hvis det sker med mere forvridende skatter, kan den samlede effekt på beskæftigelsen være negativ, selvom der måtte være en isoleret positiv effekt på beskæftigelsen i de erhverv, der har fordel af ordningen.

6. Effekter på arbejdsudbuddet

6.1 Registerbaseret analyse af arbejdsudbudseffekter

BoligJobordningen kan have positive struktureffekter i form af forøget arbejdsudbud. Analysehuset DAMVAD har analyseret effekterne på arbejdsudbuddet i en økonometrisk model på registerdata, og har også i en spørgeskemaundersøgelse spurgt brugerne af BoligJobordningen om ordningens betydning for deres arbejdsudbud. BoligJobordningens virkning på arbejdsudbuddet har ikke været analyseret tidligere.

Hvis BoligJobordningen skal have en positiv effekt på arbejdsudbuddet for køberne, skal købet af fradragsberettigede ydelser erstatte gør-det-selv-arbejde i hjemmet, samtidig med at den sparede arbejdstid i hjemmet helt eller delvist skal omsættes i øget lønnet arbejdstid uden for hjemmet og dermed ikke kun i øget fritid.

Samtidig skal disse mulige positive effekter overstige den effekt, der kommer fra, at BoligJobordningen også medfører en indkomsteffekt, som i princippet trækker ned i arbejdsudbuddet. De personer, der i fravær af ordningen, ville bruge omkring eller mere end loftet på de 15.000 kr. pr. voksen i hustanden på de pågældende ydelser, omfattes således alene af indkomsteffekten, mens tilskyndelsen til at øge købet af ydelser, der erstatter gør-det-selv aktiviteter, vil være upåvirket på marginalen. For denne gruppe må man forvente en neutral eller negativ effekt på arbejdsudbuddet.

Analyseresultaterne præsenteres kort i de næste afsnit. Der henvises til DAMVADs rapport for en mere detaljeret gennemgang¹³.

Den statistiske model

Den statistiske model, som DAMVAD har anvendt til at identificere en mulig arbejdsudbudseffekt, er en såkaldt difference-in-differences (D-i-D)-model, jf. boks 6.1. Grundlæggende sammenligner D-i-D-modellen udviklingen i arbejdsudbuddet før og efter indførelsen af BoligJobordningen mellem en kontrolgruppe, som ikke har mulighed for at benytte ordningen, og en deltagergruppe som har mulighed for at benytte ordningen.

Boks 6.1. Den statistiske model til at opgøre arbejdsudbudseffekten af BoligJobordningen

Difference-in-Difference-modellen

Den anvendte statistiske model i DAMVADs effektanalyse er en såkaldt difference-in-differences (D-i-D)-model. Udgangspunktet i analysen er, at man observerer arbejdsudbuddet (arbejdsindkomsten) for to grupper af personer i to perioder. En af grupperne har mulighed for at bruge BoligJobordningen (deltagergruppen). Den anden gruppe har ikke mulighed for at bruge ordningen (kontrolgruppen).

D-i-D-modellen måler herefter, om arbejdsudbuddet i deltagergruppen forøges signifikant i forhold til kontrolgruppen, i perioden, hvor ordningen løber, sammenlignet med perioden før. Hvis det er tilfældet, har BoligJobordningen en positiv arbejdsudbudseffekt.

¹³ DAMVAD, *Analyse af effekter af BoligJobordningen*, maj 2015.

D-i-D modellen formuleres som følgende, hvor E_{it} defineres til at være arbejdsudbuddet for gruppe i på tidspunkt t .

$$E_{it} = \alpha + \beta_1 \text{deltager}_i + \beta_2 \text{efter}_t + \beta_3 (\text{deltager} * \text{efter})_{it} + \gamma X_{it} + \varepsilon_{it}$$

Hvor $\text{deltager} = 1$ for personer i deltagergruppen og $\text{deltager} = 0$ for personer i kontrolgruppen. Desuden gælder, at $\text{efter} = 1$ efter implementeringen af ordningen og $\text{efter} = 0$ før implementeringen, mens $(\text{deltager} * \text{efter})_{it} = 1$, hvis personen er i deltagergruppen og tidspunktet er efter ordningen er trådt i kraft. Ellers er $(\text{deltager} * \text{efter})_{it} = 0$.

Effekten af ordningen angives således ved estimatet på β_3 .

Modellen tillader, at arbejdsudbuddet kan være forskelligt i deltager- og kontrolgruppen, men kun som følge af en tidsinvariant effekt ("fixed effect"), som bliver opfanget i β_1 . Desuden tillader modellen, at arbejdsudbuddet kan variere over tid som følge af andre effekter end selve ordningen fx pga. konjunkturudviklingen, hvilket bliver opfanget i β_2 , så længe tidsvariationen for de to grupper er ens.

Modellen estimeres ved hjælp af en lineær regressionsmodel. Der inkluderes en række baggrundskarakteristika (kontrolvariabler), der korrigerer for, at deltager- og kontrolgruppen ikke nødvendigvis er ens i forhold til uddannelsesbaggrund, etnicitet, selvforsørgelsesgrad mv.

Antagelser bag modellen

D-i-D-tilgangen hviler på to identificerende antagelser: (1) at ordningen ikke giver anledning til, at der sker systematiske ændringer i sammensætningen i de to grupper, mens ordningen løber, og (2) at tidseffekten er identisk på tværs af grupperne, dvs. at gruppernes arbejdsudbud ville have fulgt den samme underliggende trend i fravær af BoligJobordningen. DAMVAD konkluderer i sin rapport, at den første antagelse er opfyldt, og at den anden antagelse er opfyldt for lejere, når grupperne opdeles i personer i og uden for Region Hovedstaden.

Data

Analysen er foretaget på baggrund af individdata fra SKAT om brugen af BoligJobordningen kombineret med oplysninger fra Danmarks Statistiks registre, Beskæftigelsesministeriets DREAM-database og Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikters register over almene boligfor- eninger.

I analysen er den enkeltes arbejdsudbud opgjort ved arbejdsindkomst. Det er konkret beregnet på baggrund af indkomstgrundlaget for arbejdsmarkedsbidrag, der dog ikke omfatter enkelte typer honorarindkomst.

Årsagen til, at arbejdstimer ikke anvendes som mål for arbejdsudbuddet, er, at de tilgængelige arbejdstidsoplysninger for manges vedkommende ikke svarer til den faktiske arbejdstid. Eksempelvis skal timeantallet for månedslønnede på fuldtid indberettes til 37 timer pr. uge, selvom deres faktiske arbejdstid kan være højere eller lavere – undtagen hvis månedslønnede har fået udbetalt overtidbetaling.

Arbejdsindkomsten er opgjort mere nøjagtigt, fordi den indgår i SKATs beregning af skatten. Samtidigt opfanger arbejdsindkomsten effekten af et ændret timeantal, som aflønnes. Ofte vil en øget arbejdsindsats for månedslønnede først give sig udslag i højere løn, fx bonus, med en vis forsinkelse. I analysen benyttes arbejdsindkomsten i 2012 og 2013. 2012 er det seneste år, hvor BoligJobordningen kunne bruges hele kalenderåret og var trådt i kraft fra årets begyndelse.

Deltagergruppen består af lejere i almene boliger med vedligeholdelsesret både i Region Hovedstaden (godt 93.000 personer) og uden for Region Hovedstaden (knap 84.000 personer). Kontrolgruppen består af lejere i almene boliger uden vedligeholdelsesret både i Region Hovedstaden (knap 15.000 personer) og uden for Region Hovedstaden (knap 40.000 personer). Med "vedligeholdelsesret" forstås råderet til at foretage vedligeholdelse af boligen.

For at undgå en evt. skævhed i estimationsresultaterne på grund uddannelse og tilbagetrækning, er analysens personkreds afgrænset til de 30-55-årige. Ligeledes er førtidspensionister udeladt, fordi de står permanent uden for arbejdsmarkedet.

I analysen anvendes personer, der bor i lejebolig uden "vedligeholdelsesret" (råderet til at foretage vedligeholdelse af boligen¹⁴), som kontrolgruppe. Således har lejere uden vedligeholdelsesret ikke umiddelbart adgang til at benytte BoligJobordningen til vedligeholdelse. Idéen er, at den variation der består i, at nogle personer tilfældigvis har adgang til BoligJobordningen og andre ikke har adgang hertil, vil styrke identifikationen af arbejdsudbudseffekterne.

Da alle over 18 år har adgang til at benytte ordningen til at få fradrag for husarbejde (fx rengøring), kan der med den anvendte metode ikke opstilles en kontrolgruppe for den del af ordningen, der omfatter husarbejde. Det betyder, at DAMVADs analyseresultater skal fortolkes som en effektvurdering af den del af BoligJobordningen, der omfatter håndværksarbejde. Håndværksarbejde udgør godt 90 pct. af den samlede brug af ordningen.

Da data ikke indeholder helt præcise oplysninger om vedligeholdelsesret, har DAMVAD opgjort *kontrolgruppen* som de personer, der bor i en almen boligafdeling, hvor ingen har brugt BoligJobordningen til håndværksydelser. Hvis det er opfyldt (og der samtidig bor tilstrækkeligt mange mennesker i boligafdelingen), så antages det, at der er identificeret en boligafdeling, hvor beboerne ikke har vedligeholdelsesret.

Deltagergruppen består af personer, der har mulighed for at bruge BoligJobordningen til håndværksarbejde. I analysen anvendes personer, der bor i en almen boligafdeling, hvor beboerne har brugt BoligJobordningen til håndværksydelser, som deltagergruppe.

Metoden med opdeling på kontrol- og deltagergruppe er valgt med henblik på at øge sikkerheden for en præcis identifikation af effekterne af BoligJobordningen. Der er ikke samme mulighed for at finde boligejere, der ikke har adgang til ordningen. Således er der ikke lavet en selvstændig estimation for boligejere.

Den økonometriske analyse skal derfor ses i sammenhæng med resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen, som omfatter boligejere og inddrager køb af serviceydelser. Desuden er det næppe urimeligt at forvente, at effekten på arbejdsudbuddet er omtrent ens for de boligejere og lejere, der bruger ordningen. Det skyldes, at BoligJobordningen – ifølge spørgeskemaundersøgelsen – har reduceret *gør-det-selv*-arbejdet i omtrent samme udstrækning for de lejere og ejere, der har brugt ordningen. Desuden var det gennemsnitlige fradrag for de lejere, der brugte ordningen, stort set på samme niveau som for de ejere, der brugte ordningen.

Det er valgt at opdele kontrol- og deltagergruppen i personer uden for og inden for Region Hovedstaden. Dermed fås en dobbelt test af, om ordningen påvirker arbejdsudbuddet. Opdelingen skal desuden ses i lyset af, at den primære forskel på den samlede deltager- og kontrolgruppe er, at der i deltagergruppen er relativt mange personer fra hovedstadsområdet. Hvis grupperne ikke opdeles, kan det medføre identifikationsproblemer, idet konjunkturudviklingen har været mere gunstig i Region Hovedstaden sammenlignet med resten af landet.

I analysen kontrolleres som nævnt for, at deltager- og kontrolgruppen er forskellige for så vidt angår etnicitet, alder, køn, uddannelse osv. Arbejdsudbuddet er opgjort som grundlaget for arbejdsmarkedsbidraget, det vil sige arbejdsindkomsten. Det er et bedre mål for arbejdsudbuddet end antallet af rapporterede arbejdstimer, *jf. boks 6.1*.

¹⁴ Råderetten er beskrevet i kapitel 2.

Resultater

Hovedresultatet af analysen er, at der ikke kan identificeres en statistisk signifikant effekt på arbejdsudbuddet. Koefficienterne har et positivt fortegn, men er så usikkert bestemt, at man ikke kan afvise, at effekten af BoligJobordningen er neutral på arbejdsudbuddet eller negativ, *jf. tabel 6.1.*

Analysen er som nævnt foretaget for grupperne både uden for og i Region Hovedstaden, og begge estimationer leder frem til samme konklusion, nemlig at der ikke er en statistisk signifikant effekt af ordningen på deltagergruppens arbejdsindkomst i 2012.

Tabel 6.1. Effekt af BoligJobordningen på arbejdsindkomst i 2012

	Arbejdsindkomst i 2012			
	Deltagergruppe <i>uden for</i> Region Hovedstaden		Deltagergruppe <i>inden for</i> Region Hovedstaden	
	Arbejdsindkomst, ingen restriktion i 2010	Arbejdsindkomst, min. 200.000 kr. i 2010	Arbejdsindkomst, ingen restriktion i 2010	Arbejdsindkomst, min. 200.000 kr. i 2010
Effekt af ordningen (kr.)	245 (914)	1.297 (1.138)	628 (1.548)	3.564 (2.005)
Antal personer	123.325	71.370	108.119	67.555
- heraf i kontrolgruppen	39.504	22.461	14.704	8.559
R ²	0,56	0,19	0,54	0,18

Anm.: Standardafvigelsen angives i parentes under parameterestimerne, * p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001. Se DAMVADS rapport for en fuld afrapportering af estimationsresultaterne.

Kilde: DAMVAD

Det er desuden undersøgt, om resultatet er robust på tværs af indkomstgrupper. Estimationen er blandt andet foretaget efter, at kontrol- og deltagergrupperne afgrænses til personer, som har haft en arbejdsindkomst på minimum 200.000 kr. i 2010. Denne afgrænsning kan betyde, at grupperne målt ved indkomst i højere grad kommer til at ligne almindelige boligejere. Både analysen inden for og uden for Region Hovedstaden viser, at effekten af ordningen fortsat er insignifikant. Dog kan man sige, at koefficienterne er mindre insignifikante, end når personer med indkomster under 200.000 kr. også medtages i analysen.¹⁵

Endvidere er det undersøgt, om resultatet er robust over for det år, hvor indkomsten måles efter indførelsen af ordningen. Baggrunden er, at det er muligt, at en del af ordningens effekt på arbejdsindkomsten først vil vise sig med en vis forsinkelse. Eksempelvis vil en øget arbejdsindsats for månedslønnede først give sig udslag senere i form af bonus, forfremmelser mv. Resultaterne viser dog, at effekten af ordningen både inden for og uden for Region Hovedstaden er mindre positiv og mere insignifikant, når arbejdsindkomst i 2013 indgår i estimationen fremfor arbejdsindkomst i 2012.

Samlet er det således ikke muligt at identificere en statistisk signifikant arbejdsudbudseffekt af BoligJobordningen for så vidt angår den del af ordningen, der omfatter håndværksarbejde. Håndværksarbejde udgør som nævnt ca. 90 pct. af aktiviteten i BoligJobordningen.

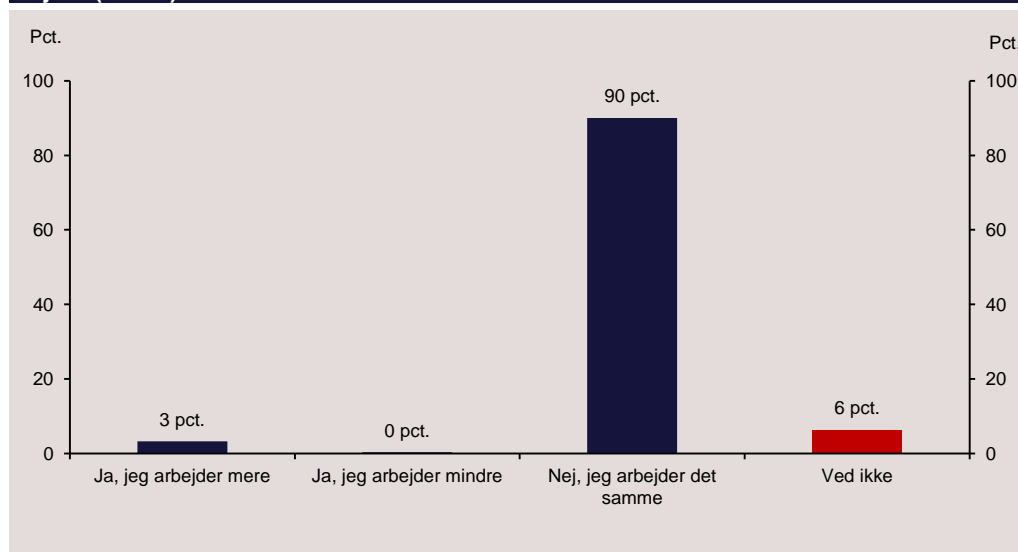
¹⁵ Der er desuden foretaget estimationer, hvor indkomstafgrænsningen er sat til 300.000 og 400.000 kr. pr. person, men i disse analyser er der meget få personer i kontrolgruppen, hvilket reducerer modellens forklaringssevne, og arbejdsudbudseffekten er fortsat insignifikant.

6.2 Betydning for arbejdsudbuddet på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen

Resultaterne af den økonometriske analyse – at der ikke har været en signifikant positiv arbejdsudbudseffekt af BoligJobordningen – er forbundet med usikkerhed. Det er altid vanskeligt at identificere en årsagssammenhæng (kausalitet), og der kan samtidig være usikkerhed om, hvorvidt afgrænsningen af kontrolgruppen og deltagergruppe er tilstrækkelig præcis, og om adgangen til at bruge ordningen er tilfældigt fordelt.

Robustheden af resultaterne i den økonometriske analyse understøttes imidlertid af resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen. Således angiver ca. 90 pct. af dem, der har brugt BoligJobordningen, at den ikke har haft betydning for, hvor meget de arbejder. Ca. tre pct. svarer, at de arbejder mere (lønnen) som følge af ordningen, og tæt på 0 pct. svarer, at de arbejder mindre (lønnen), jf. figur 6.1. Det understøtter, at effekten på arbejdsudbuddet er forholdsvis begrænset. Spørgeskemaundersøgelsen omfatter også boligejere og inddrager også husarbejde. Til gengæld er spørgeskemaundersøgelsen behæftet med stikprøveusikkerhed, ligesom resultaterne selv sagt afhænger af, om respondenterne svarer rigtigt i gennemsnit.

Figur 6.1. Hvorvidt brugen af BoligJobordningen har haft betydning for, hvor meget der arbejdes (lønnen)

Anm.: 641 respondenter, der har brugt BoligJobordningen til håndværkerarbejde og/eller husarbejde. Respondenterne er mellem 18-59 år. Der er udført opfølgende telefoninterview med en stikprøve af respondenter. Summer ikke til 100 pga. afrunding.

Kilde: DAMVAD

6.3 Hvorfor er der ingen signifikante effekter på arbejdsudbuddet?

Det kan måske virke overraskende, at den økonometriske analyse og spørgeskemaundersøgelsen ikke finder positive signifikante arbejdsudbudseffekter af BoligJobordningen, da der er empirisk belæg for, at personer tilpasser deres arbejdsudbud ved ændringer i beskatningen (og andre forhold). Der kan dog være flere mulige forklaringer på, at BoligJobordningen tilsyneladende ikke har øget arbejdsudbuddet.

Fradraget er ikke målrettet personer i arbejde. Godt halvdelen af fradraget gik til personer, som var over 55 år. Heraf er en del pensionister eller efterlønsmodtagere, som næppe vil øge arbejdsudbuddet i særligt omfang som følge af ordningen.

Desuden er gevinsten ved at bruge BoligJobordningen trods alt begrænset – både relativt (da fradragets skatteværdi er ca. 30 pct.) og absolut (da loftet over fradraget er 15.000 kr., dvs. en skatteværdi på ca. 5.000 kr., årligt pr. person). Det kan betyde, at det besvær, der kan være ved at ændre tidsforbruget, herunder øge arbejdsindsatsen uden for hjemmet fx ved at skifte job, kan være større, end den gevinst der opnås ved at ændre adfærd.

Yderligere indebærer loftet på 15.000 kr. pr. person, at fradraget i mange tilfælde ikke har betydning for den marginale tilbøjelighed til at købe serviceydelser i hjemmet. Det svækker ordningens virkninger på arbejdsudbuddet og på tilskyndelsen til at omlægge sort arbejde til hvidt. Fradraget betyder endvidere, at man ved uændret forbrugssammensætning og arbejdsudbud mv. får større realindkomst. Denne indkomsteffekt reducerer arbejdsudbuddet og vil dominere, hvis fradraget ikke styrker efterspørgslen efter ydelserne på marginalen.

Hvis loftet hæves eller fjernes, kan ordningen givetvis blive mere effektiv i forhold til at øge arbejdsudbuddet og generelt reducere sort arbejde, men fordelingsvirkningerne vil blive mere ulige. Ligesom på andre områder kan der derfor være en afvejning mellem ordningens effektivitet og dens virkninger på indkomstfordelingen.

BoligJobordningens effektivitet kan også være begrænset af, at ordningen ikke i højere grad er målrettet opgaver, der erstatter arbejde i hjemmet. Som nævnt forudsætter en positiv arbejdsudbudseffekt, at købet af fradragsberettigede ydelser erstatter arbejde i hjemmet (gør-det-selv-arbejde, rengøring mv.) og at den sparede arbejdstid i hjemmet helt eller delvist omsættes i øget arbejdstid uden for hjemmet. Spørgeskemaundersøgelsen peger imidlertid på, at mange af de ydelser, der opnås fradrag til, kun i begrænset omfang erstatter arbejde i hjemmet. Eksempelvis svarer kun 1 ud af 7, at de selv ville have udført håndværksarbejdet i fravær af ordningen. Det er således kun en mindre del af fradraget, der vedrører ydelser som fx rengøring, børnepasning og malerarbejde, og som er i mere direkte konkurrence med gør-det-selv-arbejde (og sort arbejde). På disse områder kan fradragets størrelse desuden begrænse virkningen, idet der for de fleste fortsat er stor forskel mellem timelønnen efter skat og prisen for én times ekstra service – også inklusiv fradraget.

Endelig har det hele tiden været sigtet, at ordningen skulle være midlertidig, og der har været usikkerhed om, hvornår den ville udløbe. Denne usikkerhed om ordningens fremtid og ordningens midlertidige karakter kan have medvirket til, at folk har været tilbageholdende med at tilpasse deres tidsforbrug og arbejdsudbud.

Bilag 1. Oversigt over ydelser, der er henholdsvis fradragsberettigede og ikke-fradragsberettigede

Fradragsberettigede ydelser

Tabel 1. Serviceydelser i hjemmet, der er fradragsberettigede

Almindelig rengøring

- Vask og aftørring af flader i boligen
- Rengøring af toilet og bad
- Støvsugning, gulvvask og boning
- Opvask, tøjvask og strygning
- Rensning eller vask af tæpper, gardiner, persienner m.m.

Vinduespudsning

- Indvendig
- Udvendig

Børnepasning

- Børnepasning i hjemmet
- Aflevering og afhentning af børn til og fra daginstitution, skole, fritidsklub og fritidsaktiviteter

Almindeligt havearbejde m.m.

- Græsslåning
- Klipping af hæk
- Lugning
- Beskæring af buske og træer
- Snerydning

Kilde: SKAT

Tabel 2. Arbejde på boligens ydre rammer, der er fradragsberettiget

Reparation, renovering, isolering og udskiftning af tag, herunder tagrender og afløb, fx:

- Nye tagsten, tagplader, tagpap og strå mv.
- Udskiftning af spær
- Isolering af taget
- Nye tagrender/reparation
- Nye afløbsrør/reparation
- Afvaskning og maling af eternittag
- Gangbro ved isolering
- Etablering af tagkviste, hvis der er hul i forvejen (skråvindue)

Reparation eller udskiftning af ruder og vinduer og terrassedøre med glas, fx:

- Nye vinduer
- Nye terrassedøre, hvor størstedelen er glas
- Reparation og maling af vinduesrammer mv.
- Ovenlysvinduer
- Yderdøre, som primært er af glas, sidestilles med terrassedøre
- Døre i franske altaner

- Vindueshul laves om til et dørhul eller omvendt
- Forsatsvinduer

Reparation eller udskiftning af yderdøre, terrassedøre mv., fx:

- Nye døre
- Reparation af gamle døre
- Maling af døre
- Vindueshul laves om til et dørhul

Reparation, maling og isolering af ydervægge, fx:

- Murerarbejde
- Isolering
- Malerarbejde
- Hulmursisolering
- Fugning
- Sandblæsning mv.
- Facaderenovering
- Reparation og understøbning af sokkel

Forbedringer af boligens tilgængelighed for handicappede, fx:

- Niveaufri indgang til boligen
- Større badeværelse
- Fjernelse af trin
- Udvidelse af døre

Fornyelse eller etablering af dræn, fx:

- Fornyelse og etablering af dræn
- Udskiftning af opsamlingsstank
- Nedsivningsanlæg
- Minirensningsanlæg
- Rodzoneanlæg
- Regnvandsfaskiner

Radonsikring, fx:

- Radonudsugning

Arbejde på solfangere, solceller og husstands vindmøller:

- Installation, reparation eller udskiftning af solfangere
- Installation, reparation eller udskiftning af solceller - dog ikke, hvis reglerne for erhvervmæssig virksomhed anvendes
- Installation, reparation eller udskiftning af husstands vindmøller, hvis det er udført og betalt fra og med 2012 - dog ikke hvis reglerne for erhvervmæssig virksomhed anvendes

Kilde: SKAT

Tabel 3. Arbejde på boligens indre rammer, der er fradragsberettiget

Reparation eller fornyelse af køkken og bad, fx:

- Opsætning af køkkenelementer
- Nedrivning af vægge
- Murerarbejde
- Malerarbejde
- VVS-arbejde
- Tømrer/snedkerarbejde
- Installation af gulvvarme

Gulvarbejde, fx:

- Afslibning af gulv
- Lægning af nyt gulv (træ, linoleum, gulvtæpper, klinker mv.)
- Fjernelse af gammelt gulv
- Maling af gulv
- Lakering
- Isolering af krybekælder op mod gulv

Brandsikring, fx:

- Nettilsluttede røgalarmer
- Forbedre elinstallationer
- HPFI-relæ opsætning
- Udskiftning til branddør
- Brandadskillelse mellem kælder og stue

Installation eller forbedring af ventilation, fx:

- Balanceret ventilationsanlæg med varmeindvinding

Installation eller forbedring af afløbsinstallationer, fx:

- Installationer omfattet af kap. 8.4 i bygningsreglementet BR10 (www.bygningsreglementet.dk)
- Kloakarbejder på egen grund
- Udskiftning af kloakrør
- Fornyelse og etablering af dræn
- Udskiftning af opsamlingsstank
- Nedsivningsanlæg
- Minirensningsanlæg
- Rodzoneanlæg
- Højvandsslukkere

Reparation eller udskiftning af vandinstallationer, fx:

- Installationer omfattet af kap. 8.4 i bygningsreglementet BR10 (www.bygningsreglementet.dk)

Reparation eller fornyelse af elinstallationer, fx:

- Afbrydere og stikkontakter
- Bevægelsesfølere
- Dagslysføler
- Nye ledninger
- Erstatning af stoffledninger
- Nye føringsveje
- Indfræsning af ledninger i vægge
- Opsætning af spots

Reparation eller udskiftning af gasfyrskedler og varmeanlæg samt biokedelanlæg, fx:

- Pillefyr/biomassefyr/fastbrændselskedler: Hele anlægget inklusive rørinstallationer
- Solvarmeanlæg: Hele solvarmesystemet inklusive varmtvandsbeholder
- Vandvarmere i forbindelse med installation af kedler mv.
- Etablering af stikledning

Udskiftning eller reparation af fjernvarmeunits, fx:

- Fjernvarmeunits/stik: Der skal være tale om en samlet fjernvarmeunit. Der gives dog fradrag for udskiftning af enkeltdele, f.eks. varmtvandsbeholder eller varmeveksler.

Installation af varmepumper, herunder jordvarmepumper, fx:

- Varmepumper, der ikke kan køle
- Jordvarme: Hele jordvarmesystemet, inkl. jordslange

Installation eller udskiftning af varmestyringsanlæg, fx:

- Radiatortermostatventiler
- Vejrkompenseringsanlæg
- Urstyring
- Udskiftning af radiatorer
- Installation af gulvvarme

Maler- og tapetserarbejder, fx:

- Loft og vægge
- Paneler og indfatninger
- Tapetsering
- Stuk - rensning mv.
- Vandskuring

Ikke-fradragsberettigede ydelser

Tabel 4. Arbejde, der ikke er fradragsberettiget

- Lægning af sten eller fliser i for eksempel havegange, indkørsler og terrasser.
- Trapper - hverken inde i eller uden for boligen.
- Opsætning af lofter (lofter i køkken og bad er dog omfattet).
- Læmure, stakitter og lign.
- Saunaer, spabade og swimmingpools.
- Altaner - dog er franske altaner omfattet.
- Carporte, garager, skure, udhuse og overdækkede terrasser - taget er dog omfattet, hvis det er del af samme tagkonstruktion som boligens tag.
- Udestuer/havestuer - dog gives der fradrag for udskiftning af vinduer og døre.
- Indvendige døre.
- Skorstene.
- Antenneinstallationer.
- Døre og vinduer i nye huller.
- Brændeovn og pejse mv.
- Røgsugningsanlæg til pejse, ovne mv.
- Luft/luft-varmepumper, og varmepumper, der kan køle.
- Reparation eller udskiftning af dørlåse (dørlåse er dog omfattet ved udskiftning af yderdøre).
- Opsætning af postkasser.
- Opsætning af tyverialarmer.
- Arbejde på et oliefyr (reparation og vedligeholdelse er dog omfattet, hvis det er udført i perioden 1.6.-31.12. 2011)
- Lyskasser og lysskakter.
- Sløjfning af brønde og borerer.
- Træfældning og fjernelse af væltede træer.
- Rådgivningsydelser fra arkitekter, ingeniører m.fl., for eksempel termografi og kloakinspektion.
- Tilslutningsafgifter (for eksempel vedrørende fjernvarme, naturgas, el, vand, kloak)
- Lektiehjælp som hovedydelse.

Kilde: SKAT

Skatteministeriet/Ministry of Taxation
Nicolai Eigthveds Gade 28
DK 1402 – København K

Telefon +45 3392 3392

Mail skm@skm.dk

www.skm.dk

Skatteministeriet udgiver løbende rapporter, som behandler større skatteøkonomiske temaer. Rapport-formatet har til formål at belyse større temaer, som kræver en grundig behandling med flere kapitler, underanalyser og delkonklusioner.

Rapporter henvender sig eksempelvis til journalister, undervisere, interesseorganisationer og andre med interesse for skattepolitik og skatteøkonomiske forhold.